ច្បាប់

ស្តីពី

នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

LAW

ON

CRIMINAL PROCEDURE

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

រដ្ឋកម្ពុជា
ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ
លេខៈ ២១ ក្រ

ក្រឹត្យ
ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ
នៃ
រដ្ឋកម្ពុជា

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃរដ្ឋកម្ពុជា
- បានឃើញច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលប្រកាសអោយប្រើតាមត្រឹត្យលេខ ០៤ ក្រ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩៨២

សំរេច

ប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលរដ្ឋសភានៃរដ្ឋកម្ពុជាបានអនុម័ត នៅថ្ងៃទី ២៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៣ នាសម័យប្រជុំលើកទី ២នីតិកាលទី១ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៨ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩៩៣
ជ. ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ
ប្រធាន
ហត្ថលេខា និង ត្រា :ហេង សំរិន

<u>កន្លែងទទួលៈ</u>
-ខុទ្ទកាល័យគណៈកម្មាធិការកណ្តាលគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា
-ខុទ្ទកាល័យរដ្ឋសភា
-ខុទ្ទកាល័យក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី
-គ្រប់ទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី និងស្ថាប័នថ្នាក់ប្រហាក់ប្រហែល
-គ្រប់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនខេត្ត- ក្រុង
-រដ្ឋកិច្ច
-កាលប្បវត្តិ- ឯកសារ

ដើម្បីចម្លងចែក
អគ្គលេខាធិការក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ
ហត្ថលេខា និងត្រា
ចាន់ វ៉ែន

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

ជំពូកទី ១

បទបញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.~

ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មានគោលបំណងប្រាប់អំពីវិធានទាំងឡាយដែលត្រូវគោរព និងប្រព្រឹត្ត តាមដោយហ្មត់ចត់ ដើម្បីនឹងកំណត់អោយច្បាប់ នូវអត្ថិភាព នៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ។

មាត្រា ២.~

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាក៏ដោយ អាចបណ្តាលអោយមានបណ្តឹងពីរយ៉ាងផ្សេងពីគ្នា គឺបណ្តឹងអាជ្ញា និងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៣.~

បណ្តឹងអាជ្ញាមានគោលបំណងផ្តន្ទាទោសរាល់អំពើ ដែលនាំអោយខូចសណ្តាប់ធ្នាប់ និងសន្តិសុខសា-ធារណៈក្នុងសង្គម ហើយទោសទាំងនោះមានចែងក្នុងច្បាប់ដែលចូលជាធរមានរួចហើយ ។

ដូច្នេះបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវខិតខំប្រឹងធ្វើយ៉ាងណា កុំអោយអំពើទាំងនោះមានកើតឡើងទៀត ដោយបង្ខំអោយពិរុទ្ធជនទទួលទោសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៤.~

មានតែមន្ត្រីដែលច្បាប់ប្រគល់សិទ្ធិអោយទេ ទើបធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាបាន ។

មាត្រា ៥.~

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មានគោលបំណងធ្វើអោយបានការជួសជុលការខូចខាត ដែលបណ្តាលមកពីអំពើល្មើសដល់ភាគីរងគ្រោះ ហើយក្នុងគោលបំណងនេះអោយអ្នករងគ្រោះបានទទួលសំណងជំងឺចិត្តធន់ល្មមនឹងព្យសនកម្មដែលខ្លួនបានទទួល ។

មាត្រា ៦.~

បណ្តឹងទាំងពីរ ពោលគឺ បណ្តឹងអាជ្ញា និងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សូម្បីមានបច្ច័យទាក់ទងជាមួយគ្នា ជិតស្និតយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏អាចត្រូវញែក ប្តឹងដោយឡែកពីគ្នាបានជាដរាប ។

មាត្រា ៧.~

បណ្តឹងអាជ្ញាមិនអាចសំរុះសំរួលបានដោយកិច្ចការណាមួយឡើយ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សាលាជំរះក្តី បង្រ្កាបបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលនឹងមានចែងក្នុងមាត្រាខាងមុខកាលបើបានទទួលដឹងអំពី បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ហើយត្រូវជំនុំជំរះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនោះ។ ការមិនគោរពតាមគោលការណ៏នេះត្រូវទុកជាបទល្មើសមិនព្រមជំនុំជំរះ ហើយបទល្មើសនេះ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់វិន័យរដ្ឋបាល ឬ ដាក់គុកពី ៦ថ្ងៃ ដល់ ១ ខែ។

មាត្រា ៨.៉

ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា និងការជំរុញបណ្តឹងអាជ្ញានេះអោយមានដំណើរការជាមុខងាររបស់អយ្យការ ។

តាមគោលការណ៏នៅមហាអយ្យការ អគ្គរដ្ឋអាជ្ញារង និង រដ្ឋអាជ្ញធ្វើការក្នុងនាម និងក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាទោះជានៅក្នុងពេលដែលអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាវត្តមាន ឬអវត្តមានក៏ដោយ ។ នៅអយ្យការខេត្ត-ក្រុងរដ្ឋអាជ្ញារងធ្វើការក្នុងនាម និងក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋអាជ្ញាទោះជានៅក្នុងពេលដែលរដ្ឋអាជ្ញាវត្តមាន ឬអវត្តមានក៏ដោយ ។

មាត្រា ៩.៉

បុគ្គលដែលយល់ឃើញថា ខ្លួនត្រូវបានរងគ្រោះដោយអំពើល្មើស អាចដាក់ពាក្យប្តឹងជាមួយការចោទប្រកាន់របស់រដ្ឋអាជ្ញាដើម្បីទាមទារសំណងជំងឺចិត្ត ។

មាត្រា ១០.៉

ក្នុងករណីដែលពាក្យប្តឹងរបស់អ្នកក្តីណាមួយដែលយល់ថា ខ្លួនត្រូវរងគ្រោះដោយអំពើដែលខ្លួនយល់ឃើញថាជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌហើយតំណាងអយ្យការឥតបានឆ្លើយតបនឹងពាក្យរបស់ខ្លួន ឬ តំកល់ពាក្យរបស់ខ្លួនទុកមិនចាត់ការ អ្នកក្តីនោះអាចប្តឹងទៅសាលាឧទ្ធរណ៏បាន ។

មាត្រ ១១.៉

បណ្តឹងអាជ្ញាធ្វើបានទៅលើជនទាំងអស់ក្នុងរដ្ឋកម្ពុជាដោយឥតប្រកាន់ពូជសាសន៏ សញ្ជាតិ សាសនា ភេទ ឋានៈក្នុងសង្គមឡើយ ។

មាត្រា ១២.៉

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចមានមូលដ្ឋានតែទៅលើបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈឹម ឬ បទលហុណាមួយតែប៉ុណ្ណោះទេ យ៉ាងណាមិញសាលក្រមទាំងឡាយដើម្បីប្រកាសបានថា បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចទទួលបាននោះត្រូវលើកឡើង និង ចង្អុលបង្ហាញដោយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នូវហេតុការណ៏នៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលបណ្តាលអោយមានការជួសជុលខាងរដ្ឋប្បវេណី ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ម្យ៉ាងវិញទៀត ទាល់តែបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនោះបណ្តាលអោយមានការខូចខាតពិតប្រាកដទើបបាន ទោះជាការខូចខាតនោះមានតែខាងផ្លូវចិត្តក៏ដោយ ។

មាត្រា ១៣.-

មិនមែនគ្រាន់តែត្រូវអោយមានជាមួយគ្នានូវបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និង ការខូចខាតដែលបណ្តាលមកពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនោះតែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវអោយមានថែមទៀតផងដែររវាងបទល្មើសទាំងពីរនេះ នូវទំនាក់ទំនងពីហេតុទៅផល ឬមានន័យម្យ៉ាងទៀតថា ត្រូវអោយការខូចខាតនោះជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃបទល្មើស ហើយវាកើតមានពិតប្រាកដ និងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

មាត្រា ១៤.-

តាមគោលការណ៏ មានតែបុគ្គលដែលរងគ្រោះផ្ទាល់ដោយអំពើល្មើសណាមួយទេដែលអាចធ្វើបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបាន ។ អាចធ្វើបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងនាម និង ដើម្បីជាប្រយោជន៏បុគ្គលរងគ្រោះដោយអំពើល្មើសពីបទល្មើសបានដែរ គឺបុគ្គលដែលច្បាប់អោយជនរងគ្រោះនៅក្រោមអាណាព្យាបាលឬច្បាប់អោយអំណាចជាតំណាងបុគ្គលរងគ្រោះ ។

មាត្រា ១៥.-

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចធ្វើបានទៅលើជនទាំងអស់ដែលត្រូវជួសជុលការខូចខាតបណ្តាលមកពីអំពើល្មើស គឺរួមមាន ចារី សហចារី និងអ្នកសមគំនិតព្រមទាំងបុគ្គលទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណីនៃអំពើល្មើសនោះ ។

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ធ្វើទៅលើបុគ្គលទទួលខុសត្រូវខាងរដ្ឋប្បវេណីនោះបានពីព្រោះជាបច្ច័យមួយនៃការទទួលខុសត្រូវលើបុគ្គលដែលខ្លួនទទួលដោយអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី ។ ប៉ុន្តែអ្នកទទួលខុសត្រូវខាងរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវទទួលទោសដោយផ្ទាល់នឹងតែម្នាក់ឯងនោះទេ ។

មាត្រា ១៦.-

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចធ្វើបានក្នុងពេលជាមួយនឹងបណ្តឹងអាជ្ញាដែរនៅចំពោះមុខចៅក្រមដដែលនោះ ។

បណ្តឹងរដ្ឋវេណីអាចធ្វើដោយឡែកបាន ។ ក្នុងករណីក្រោយនេះ ការធ្វើបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានផ្អាកសិនកាលណាបណ្តឹងអាជ្ញាមិនទាន់បានសំរេចជាស្ថាពរនៅឡើយ ។

មាត្រា ១៧.-

ជនរងគ្រោះដោយបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ដែលបានដាក់ពាក្យប្តឹងទៅចៅក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីទារសំណងជំងឺចិត្ត ហើយត្រូវបានទទួលសំណងជំងឺចិត្តហើយនោះមិនអាចមកតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងរឿងចោទប្រកាន់ដោយអយ្យការទៅលើបទល្មើសដដែលនោះបានទេ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ១៨.-

គោលការណ៍នេះនឹងអាចអនុវត្តន៍បានតែកាលណាសាលាជំរះក្តីផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និង សាលាជំរះក្តីផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌបានទទួលពាក្យបណ្តឹងដូចគ្នា គឺដូចគ្នាទាំងកម្មវត្ថុ ទាំងហេតុ និង ទាំងគូភាគី ។

មាត្រា ១៩.-

សាលាជំរះក្តីខាងអាជ្ញា ដែលបានទទួលពាក្យបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះសុំទារសំណងជំងឺចិត្ត មិនត្រូវសំរេចតែអំពើបណ្តឹងអាជ្ញាហើយបង្អង់បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដើម្បីទុកសំរេចនៅពេលជំនុំជំរះផ្សេងទៀតទេ ។ បើសាលាជំរះក្តីនោះពុំទាន់បានទទួលការបំភ្លឺគ្រប់គ្រាន់ទេនោះ ត្រូវតែផ្អាកការជំនុំជំរះទាំងអស់ដើម្បីទុកសំរេចនៅពេលខាងមុខ ។

ប៉ុន្តែក្នុងករណីពិសេស ដែលសាលាជំរះក្តីមិនអាចវាយតំលៃចំនួនសំណងជំងឺចិត្តក្នុងពេលនេះបានទេ សាលាជំរះក្តីនេះត្រូវគ្រាន់តែទទួលថាពាក្យបណ្តឹងសុំទារសំណងជំងឺចិត្តនេះធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយ ហើយត្រូវផ្អាកការកំណត់អត្រានៃការខូចខាត ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនឹងជូនមកនៅពេលខាងមុខ ។

មាត្រា ២០.-

ពិតមែនតែតាមគោលការណ៍ចៅក្រមជំនុំជំរះរឿងណាមួយ ជាចៅក្រមជំនុំជំរះគ្រប់ករណីនៃរឿងនោះ មានន័យថា : ចៅក្រមទទួលជំនុំជំរះរឿងព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ចៅក្រមនោះមានសមត្ថកិច្ចសំរេចសេចក្តីលើគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ ដែលគូភាគីបានប្តឹងទៅខ្លួន ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលជាមួយគ្នា និង ពេលកំពុងចាត់ការរឿងព្រហ្មទណ្ឌណាមួយនោះអាចមានបញ្ហាមួយកើតឡើង ហៅថា"បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំ " ដែលជាបញ្ហាមួយចាំបាច់ដើម្បីកំណត់បទល្មើស ហើយដែលសាលាជំរះក្តីផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌពុំអាចដោះស្រាយបាន ។ ការណ៍នេះកើតមាន ពីព្រោះបញ្ហាដែលប្តឹងឡើងមកនោះជាបញ្ហានៃច្បាប់រដ្ឋប្បវេណីសុទ្ធសាធ ។

មាត្រា ២១.-

បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំមានពីរប្រភេទគឺ: បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំចំពោះបណ្តឹង និង បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំចំពោះសាលក្រម ។

មានបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំចំពោះបណ្តឹង កាលណាបណ្តឹងអាជ្ញាមិនអាចធ្វើបានទេ នៅពេលដែលបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំនេះពុំទាន់ដោះស្រាយជាស្ថាពរ ។

បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំចំពោះសាលក្រម គឺជាបញ្ហាដែលបណ្តាលអោយមានការផ្អាកដំណើរការនៃការចោទប្រកាន់សិន ។ មានន័យថាចៅក្រមផ្នែកបង្រ្កាបបទល្មើសបានទទួលលិខិតចោទប្រកាន់ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយ ប៉ុន្តែចៅក្រមនេះពុំអាចសំរេចដល់អង្គសេចក្តីបានឡើយ កាលណាពុំទាន់បានទទួលសេចក្តីសំរេចពីតុលាការរដ្ឋប្បវេណីជាមុនសិននោះទេ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ២២.-

បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំចំពោះបណ្ដឹង គឺជាបញ្ហាដែលអាចកើតមានបទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមទាក់ទង នឹងអំពើនាំពង្រត់ ឬអំពើលាក់បំពួនទារក ។

ការចោទប្រកាន់ មិនអាចធ្វើសំរេចទេចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមណាមួយដែលបំបាត់សភាពកំណើតបុគ្គលណាមួយ កាលបើពុំទាន់មានសាលក្រមណាមួយបានទទួលស្គាល់ជាមុនសិន នូវដំណក់ត្រកូលរបស់កុមារដែលសភាពបុគ្គលត្រូវបំបាត់ចោលនោះ ។

មាត្រា ២៣.-

បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំចំពោះសាលក្រម គឺជាករណីពិសេសទាក់ទិនទៅនឹងសិទ្ធិលើកម្មសិទ្ធិ ឬទាក់ទិនទៅនឹងរូបវត្ថុណាមួយ ហើយក៏ជាករណីពិសេសទាក់ទិននឹងអត្ថិភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្នុងទ្វេពន្ធភាព ។

មាត្រា ២៤.-

នឹងចាត់ទុកថាមានបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិលើកម្មសិទ្ធិ ឬទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិរូបវត្ថុណាមួយ "សិទ្ធិអាស្រ័យផល សិទ្ធិប្រើប្រាស់ ឬសិទ្ធិសេវភាព" នោះលុះត្រាតែសិទ្ធិលើរូបវត្ថុ ដែលលើកមកសំអាងក្នុងរឿងចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌជាសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ។ប្រសិនបើវាគ្រាន់តែជាសិទ្ធិលើចលនវត្ថុប៉ុណ្ណោះទេ ចៅក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៅតែមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីសំរេច ហើយវាមិនមែនជាបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំដែលត្រូវតែសំរេច ដោយសាលាជំរះផ្នែកក្ដីរដ្ឋប្បវេណីឡើយ ។

មាត្រា ២៥.-

សិទ្ធិកាន់កាប់ នឹងទៅជាបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំបាន ប្រសិនបើសិទ្ធិនោះត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយលិខិតស្នាមត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ឬលិខិតស្នាមមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់គួរយកជាការបាន ។ ក្នុងករណីក្រៅពីនេះគឺថា ប្រសិនបើសិទ្ធិនោះគ្រាន់តែលើកឡើងដោយមានសាក្សីជាសំអាងតែប៉ុណ្ណោះទេនោះ វានៅតែស្ថិតក្នុងការវាយតំលៃនិងសំរេចរបស់សាលាជំរះក្ដីផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ។

មាត្រា ២៦.-

សាលាជំរះក្ដី គ្មានសិទ្ធិលើកបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំដោយឯកឯងក្នុងរឿងសិទ្ធិលើកម្មសិទ្ធិលើរូបវត្ថុបានទេ បញ្ហានេះត្រូវលើកដោយជនជាប់ចោទទើបបាន ។

មាត្រា ២៧.-

បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំអាចលើកនៅពេលណាក៏បាន សូម្បីតែនៅពេលប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ក៏លើកបានដែរ ។

មាត្រា ២៨.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ក្នុងករណីចោទប្រកាន់អំពីទ្វេពន្ធភាព មោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ណាមួយក្នុងចំណោម អាពាហ៍-ពិពាហ៍ទាំងពីរអាចលើកឡើងបាន ប៉ុន្តែក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលអង្គហេតុលើកឡើងមកនោះ វាធ្វើអោយមោឃភាពនោះមានពិតប្រាកដ ។

មាត្រា ២៩.-

កាលណាចៅក្រមព្រហ្មទណ្ឌទទួលស្គាល់ថា បញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំដែលកើតឡើងនោះត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ចៅក្រមនេះត្រូវផ្អាកការជំនុំជំរះសិនបើពុំនោះទេការជំនុំជំរះត្រូវទុកជាមោឃៈ ហើយចៅក្រមត្រូវកំណត់រយៈពេលវេលាអោយភាគីដែលលើកបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំប្តឹងទៅសាលាជំរះក្តីមានសមត្ថ-កិច្ច ។

មាត្រា ៣០.-

ក្នុងករណីណាក៏ដោយចៅក្រមមិនត្រូវអោយជនជាប់ចោទរួចខ្លួនដោយឥតបានជំនុំជំរះឡើយ ។

បើចៅក្រមយល់ឃើញថាករណីពិសេសដែលលើកឡើងនោះមិនអាចទទួលបានទេចៅក្រមត្រូវបដិសេធចោលតែម្តង ហើយត្រូវបន្តការជំនុំជំរះដោយបញ្ជាក់ដោយខានមិនបាននូវមូលហេតុនៃការសំរេចរបស់ខ្លួន ។ ប្រសិនបើសាលក្រមរបស់តុលាការពុំបានបញ្ជាក់ពីមូលហេតុដូចខាងលើនេះទេ សាលក្រមនេះមានមោឃភាពដាច់ខាត ។

មាត្រា ៣១.-

នៅពេលផុតកំណត់រយៈវេលាដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២៩ ហើយបើជនជាប់ចោទបញ្ជាក់ថា ខ្លួនបានប្តឹងទៅសាលាជំរះក្តីផ្នែករដ្ឋប្បវេណីមានសមត្ថកិច្ចពិនិត្យរឿងបន្ទាន់បង្ខំនោះរួចហើយ នោះរយៈវេលាថ្មីមួយអាច ត្រូវបានកំណត់ដើម្បីបានសាលក្រមស្តីពីបញ្ហានោះ ។ តំណាងអយ្យការត្រូវជំរាបដល់សាលាជំរះក្តីផ្នែករដ្ឋ-ប្បវេណីមានសមត្ថកិច្ចនោះនូវកាលបរិច្ឆេទនៃការផុតរយៈពេលនោះ ។

នៅពេលផុតកំណត់រយៈវេលានោះ ប្រសិនបើមានសេចក្តីសំរេចជាស្ថាពរណាមួយអំពីបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំនោះ នីតិវិធីត្រូវដំណើការឡើងវិញជាធម្មតា ។ បើគ្មានសេចក្តីសំរេចនេះទេ ហើយបើការយឺតយ៉ាវបណ្តាមកពីការធ្វេសប្រហែសរបស់ជនជាប់ចោទ នោះត្រូវចាត់ទុកថាជនជាប់ចោទបានបោះបង់ការលើកជាសំអាងនូវបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំនោះហើយ ។ សាលាជំរះក្តីផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបន្តការជំនុំជំរះរបស់ខ្លួនតទៅទៀត ។

មាត្រា ៣២.-

បើជនជាប់ចោទជាដើមបណ្តឹងនៃករណីពិសេស ហើយបើជនជាប់ចោទនោះបានជូនមក នូវសាលក្រមសំរេចអោយខ្លួនឈ្នះក្នុងបញ្ហាបន្ទាន់បង្ខំ សាលាជំរះក្តីព្រហ្មទណ្ឌត្រូវទទួលស្គាល់សេចក្តីសំរេចនោះ ហើយត្រូវសំរេចអោយជនជាប់ចោទរួចខ្លួនពីបទចោទប្រកាន់ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ប្រសិនបើជនជាប់ចោទចាញ់ក្តីក្នុងការជំនុំជំរះបញ្ហាបន្ទាន់បង្ហំ សាលាជំរះក្តីព្រហ្មទណ្ឌត្រូវសំរេចពីបណ្តឹងអាជ្ញា ដូចជាគ្មានការប្តឹងពីករណីពិសេសឡើយ ។

មាត្រា ៣៣.-

ការលះបង់បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនអាចបញ្ឈប់ ឬផ្អាកដំណើរការនៃបណ្តឹងអាជ្ញាបានឡើយ ។

មាត្រា ៣៤.-

បណ្តឹងអាជ្ញអាចរលត់ទៅបានក្នុងករណីខាងក្រោមៈ

-ជនល្មើសទទួលមរណៈភាព

-ការផុតអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើស

-ការលើកលែងទោសជាទូទៅ

-ការដកបណ្តឹងរបស់អ្នកទទួលការខូចខាត ក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌមួយចំនួន ដូចជាការនាំពង្រត់អនីតិជន អាយុច្រើនជាង១៨ឆ្នាំ ដោយអនីតិជននោះស្ម័គ្រចិត្តការជេរប្រមាថដល់បុព្វញ្ញាតិ ។

ជំពូកទី២

អំពីនគរបាលយុត្តិធម៌

មាត្រា ៣៥.-

នគរបាលយុត្តិធម៌ស្វែងរកបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម និងបទលហុទាំងឡាយ ប្រមូលភស្តុតាង ហើយបញ្ជូនជនល្មើសទៅសាលាជំរះក្តីដែលមានភារកិច្ចផ្តន្ទាទោសជនទាំងនោះ ។ ប៉ុន្តែនឹងអាចត្រូវបានចាប់បញ្ជូនទៅសាលាជំរះក្តីដោយនគរបាលយុត្តិធម៌ តែក្នុងករណីដែលជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមជាក់ស្តែងតែប៉ុណ្ណោះ ឬកាលណាមានដីកាបង្គាប់អោយនាំខ្លួន ឬដីកាចាប់ខ្លួនជនល្មើស ។

មាត្រា ៣៦.-

ចាត់ទុកជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬអាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌រួមមាន :

១-រដ្ឋអាជ្ញា និងចៅក្រមទទួលបន្ទុកស៊ើបអង្កេត "ក្នុងភារកិច្ចតែប៉ុណ្ណោះ"

២-ប្រធាន និង អនុប្រធានទាំងឡាយនៃនាយកដ្ឋាននគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ និងសេដ្ឋកិច្ច

៣-ប្រធាន និងអនុប្រធានទាំងឡាយនៃនាយកដ្ឋានប្រឆាំងភេរវកម្ម

៤-ស្នងការ និងស្នងការរងទាំងឡាយនៃនគរបាលខេត្ត-ក្រុង

៥-ប្រធានការិយាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ និងសេដ្ឋកិច្ច

៦-ប្រធានការិយាល័យប្រឆាំងភេរវកម្ម

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

៧-ប្រធានការិយាល័យនគរបាលសន្តិសុខ

៨-អធិការ និងអធិការរងនគរបាលនយោបាយស្រុក-ទីរួមខេត្ត

៩-ប្រធានប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាល"ចំពោះរឿងព្រហ្មទណ្ឌ"

១០-ប្រធានការិយាល័យនគរបាលចរាចរ និងប្រធានផ្នែកបទល្មើសចរាចរ"ចំពោះបទល្មើសចរាចរ"

១១-ប្រធាន និងមន្ត្រីទាំងឡាយនៃកងតម្រួតយោធា"ចំពោះបទល្មើសយោធា"

១២-មន្ត្រីនគរបាលព្រំដែន

១៣-អធិការគយ"ចំពោះបទល្មើសគយ"

១៤-មន្ត្រីរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ប្រតិបត្តិការទាំងឡាយនៃនគរបាលយុត្តិធម៌ស្ថិតក្រោមការដឹកនាំផ្ទាល់របស់រដ្ឋអាជ្ញា និងក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ។

មាត្រា ៣៧.-

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មានសមត្ថកិច្ចចាត់ចែងប្រតិបត្តិការគឺ :

-មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅទីកន្លែងដែលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌកើតមាន

-មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ខាងលំនៅដ្ឋានរបស់ជនល្មើស

-ឬមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅទីកន្លែងដែលជនល្មើសត្រូវបានរកឃើញ

មាត្រា ៣៨.-

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌:

-ទទួលពាក្យបណ្តឹងទាមទារបណ្តឹងបរិហារ ព្រមទាំងរបាយការណ៍នគរបាលយុត្តិធម៌ ទាក់ទងបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈឹម និងបទលហុនានា ។

-ចាត់ចែងប្រមូលភស្តុតាងនានា ។

-អាចស្នើសុំជំនួយពីកំលាំងសារធារណៈ ។

-ធ្វើកំណត់ហេតុ ។

-អាចទទួលលិខិតបង្គាប់អោយសួរជំនួស ។

-អាចសំរេចឃាត់ខ្លួនបានក្នុងរយៈពេល៤៨ម៉ោងយ៉ាងយូរ ។

-ក្នុងករណីរឿងឧក្រិដ្ឋ និងមជ្ឈឹមជាក់ស្តែង អាចសួរយកចំលើយសាក្សី ធ្វើការឆែកឆេរ និងរឹបអូសវត្ថុតាង អាចចាត់តាំងអ្នកជំនាញសំរេចឃាត់ខ្លួនជនល្មើស "៤៨ ម៉ោងយ៉ាងយូរ" ចាប់បុគ្គលណាមួយ ប្រសិនបើ

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មានភស្តុតាង ឬមានការសង្ស័យដែលមានមូលដ្ឋានច្បាស់សមស្របធ្វើការចោទប្រកាន់បាន ។

មាត្រា ៣៩.-

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធមិ ត្រូវកត់ត្រាក្នុងលិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលហៅថា "កំណត់ហេតុ" នូវការពិនិត្យឃើញរបស់ខ្លួន និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្លួន ។

តាមគោលការណ៍ កំណត់ហេតុមិនមែនជាមូលដ្ឋានចាំបាច់នៃការចោទប្រកាន់ទេ ។ កំណត់ហេតុនោះគ្រាន់តែផ្តល់ធាតុផ្សំទាំងឡាយនៃបទល្មើសសំរាប់ជាមូលវិចារណ៍របស់អយ្យការ និងចៅក្រមតែប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ៤០.-

កំណត់ហេតុត្រូវកត់គោត្តនាម នាម និងមុខងាររបស់អ្នកធ្វើកំណត់ហេតុ ។ អ្នកធ្វើកំណត់ហេតុត្រូវចុះហត្ថលេខា និងកាលបរិច្ឆេទក្នុកកំណត់ហេតុ ហើយត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុនោះជាបន្ទាន់កុំអោយមានការយឺតយ៉ាវឡើយ ។ ការឆូត លុបឬការបន្ថែមសេចក្តីទាំងឡាយត្រូវមានសេចក្តីបញ្ជាក់ ។

មាត្រា ៤១.-

តាមគោលការណ៍ កំណត់ហេតុមានតំលៃគ្រាន់តែជាព័ត៌មានប៉ុណ្ណោះ ។ អាចនិយាយបានម្យ៉ាងទៀតថា កំណត់ហេតុមានតំលៃជាសេចក្តីរាយការណ៍ ហើយមិនបង្ខំសាលាជំរះក្តី ឬចៅក្រមត្រូវតែជឿនោះទេ ។

មាត្រា ៤២.-

ប៉ុន្តែកំណត់ហេតុរបស់នគរបាលយុត្តិធមិ ត្រូវទុកជាបន្ទាល់"ឯកសារដើម" បានន័យថាត្រូវទុកជាឯកសារដែលត្រូវជឿរហូតដល់មានភស្តុតាងផ្ទុយ កាលបើកំណត់ហេតុទាំងនោះធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីយុត្តិធមិខ្លួនឯង ។ ក្នុងករណីនេះ ចៅក្រមត្រូវទុកខ្លឹមសាររបស់កំណត់ហេតុថាជាសេចក្តីពិត និងត្រឹមត្រូវដរាបណាដែលគ្មានភស្តុតាងអ្វីផ្ទុយមកបញ្ជាក់ទេនោះ ។ ភស្តុតាងផ្ទុយនេះអាចជូនមកចៅក្រមបានដោយសេរីតាមគ្រប់មធ្យោបាយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។

មាត្រា ៤៣.-

ចំពោះបទលហុ កំណត់ហេតុរបស់នគរបាលយុត្តិធមិ ទុកជាបន្ទាល់ដរាបរហូតដល់មានភស្តុងាតផ្ទុយ ។ ល័ក្ខខ័ណ្ឌមានតែមួយទេគឺភ្នាក់ងារធ្វើកំណត់ហេតុត្រូវតែមានគុណសម្បត្តិដើម្បីពិនិត្យបទលហុនោះ ។

មាត្រា ៤៤.-

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធមិត្រូវបញ្ជូនក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីបំផុតនូវកណត់ហេតុរបស់ខ្លួនព្រមទាំងវត្ថុតាងភ្ជាប់ជាមួយផង ទៅរដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាជំរះក្តីមានសមត្ថកិច្ច ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ៤៥.-

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មានសិទ្ធពិនិត្យបញ្ជាក់ផ្ទាល់នូវបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទាំងឡាយ លើកលែងតែបទល្មើសខ្លះដែលច្បាប់តំរូវអោយមានពាក្យប្តឹងជាមុនដាច់ខាត ។

មាត្រា ៤៦.-

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក៏មានសិទ្ធិកត់ត្រាចំលើយសាក្សី និង មានសិទ្ធិឆែកឆេរលំនៅដ្ឋានផងដែរ ប៉ុន្តែសិទ្ធិឆែកឆេរលំនៅដ្ឋាននេះនឹងអាចធ្វើទៅបានកាលណាមានរឿងឧក្រិដ្ឋឬមជ្ឈិមជាក់ស្តែងតែប៉ុណោះ ។

មាត្រា ៤៧.-

មានតែក្នុងករណីបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមជាក់ស្តែងប៉ុណ្ណោះទេ ទើបមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិចាប់ខ្លួនជនប្រព្រឹត្តបទល្មើស ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវនាំខ្លួនជនល្មើសក្នុងរយៈពេល ៤៨ម៉ោងយ៉ាងយូរ ទៅប្រគល់ជូនចៅក្រមមានសមត្ថកិច្ច ដោយមិនគិតដល់ពេលវេលាចាំបាច់សំរាប់បញ្ជូនជនល្មើសតាមមធ្យោបាយយ៉ាងឆាប់បំផុតដែលអាចធ្វើបាន ។

ក្នុងករណីមិនគោរពវិធានខាងលើនេះទេ នោះត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ២២ និង មាត្រា ៥៧ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល ។

មាត្រា ៤៨.-

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ គ្មានសិទ្ធិតំកល់ទុកឥតចាត់ការនូវរឿងអាជ្ញាដែលខ្លួនបានទទួល ទោះមានការសំរុះសំរួលព្រមព្រៀងគ្នាហើយក៏ដោយ គឺត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុបញ្ជូនទៅរដ្ឋអាជ្ញាមានសមត្ថកិច្ចជាដរាប ។

ករណីមិនគោរពវិធានខាងលើនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោស ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២២ និងមាត្រា ៥៧ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល ។

ជំពូកទី ៣

អំពីអយ្យការអមតុលាការខេត្ត-ក្រុង

មាត្រា ៤៩.-

នៅអមតុលាការខេត្ត-ក្រុងនីមួយៗមានអយ្យការមួយ ។ នៅអយ្យការនីមួយៗមានរដ្ឋអាជ្ញាម្នាក់ និងរដ្ឋអាជ្ញារង ។

មាត្រា ៥០.-

តាមគោលការណ៍រដ្ឋអាជ្ញាមានឋានន្តរសក្តិស្មើគ្នានឹងប្រធានតុលាការ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ៥១.–

តុលាការដែលជំនុំជំរះរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ក៏ដូចរឿងក្តីឯទៀតដែរ នឹងទុកជាពេញលេញបានលុះត្រាតែមានតំណាងអយ្យការមួយរូបចូលរួម ។

មាត្រា ៥២.–

ចំពោះមុខសាលាជំរះក្តីផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវជា"គូក្តីដើមជានិច្ច" ។ ក្នុងន័យនេះរដ្ឋអាជ្ញាធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា ដោយចោទប្រកាន់ជនជាប់ចោទ និងសុំអោយអនុវត្តច្បាប់លើជននោះ ។

មាត្រា ៥៣.–

ចំពោះមុខសាលាជំរះក្តីផ្នែករដ្ឋប្បវេណី តំណាងអយ្យការគ្រាន់តែជា"គូក្តីរណប" គឺថា តំណាងអយ្យការអោយយោបល់របស់ខ្លួនបើយល់ឃើញថាជាការគួរ ។

តំណាងអយ្យការមិនអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬប្តឹងសាទុក្ខចំពោះសាលក្រមរដ្ឋប្បវេណី កាលណាខ្លួនគ្រាន់តែចូលជាគូក្តីរណប ។

មាត្រា ៥៤.–

ក្នុងរឿងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន ដែលប៉ះពាល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬផលប្រយោជន៍អនីតិជន ឬអសមត្ថជន.... ។ល ។ តំណាងអយ្យការត្រូវតាំងខ្លួនជាគូក្តីដើម ។ ក្នុងករណីនេះអយ្យការចាត់ការដោយឯកឯង ។

មាត្រា ៥៥.–

បន្ទាប់ពីបានដឹងថា មានការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមណាមួយភ្លាម រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវចាត់ការខាងវិធានការស៊ើបអង្កេតដែលច្បាប់បានប្រគល់អោយខ្លួន ហើយដែលជាវិធានចាំបាច់ក្នុងការរកអោយឃើញនូវការពិត ។ ក្នុងករណីដែលមានបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមដែលមានទំងន់ពិសេស រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវជូនដំណឹងនេះភ្លាមទៅអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។ រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវចាត់ការតាមបង្គាប់ទាំងឡាយដែលខ្លួនបានទទួលពីអង្គការនេះអំពីបទល្មើសខាងលើ ។

ក្នុងករណីរដ្ឋអាជ្ញាមានធុរៈដោយមានជំងឺ ឬដោយមូលហេតុអ្វីផ្សេងទៀតនោះរដ្ឋអាជ្ញារងត្រូវចាត់ការជំនួស ។ ប្រសិនបើមានរដ្ឋអាជ្ញារងច្រើន រដ្ឋអាជ្ញារងដែលចាស់ជាងគេ ក្នុងបណ្តាសក្តិខ្ពស់ជាងគេត្រូវជំនួសរដ្ឋអាជ្ញា ។

ប្រសិនបើគ្មានរដ្ឋអាជ្ញារងទេ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ត្រូវចេញសេចក្តីសំរេចអោយចៅក្រមណាមួយនៅសាលាជំរះក្តីនោះ ទៅជំនួសរដ្ឋអាជ្ញាភ្លាម ។ ក្នុងករណីដែលមានការប្រញាប់បំផុត ប្រធានតុលាការនៃសាលា

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ជំរះក្តីនេះ អាចចាត់តាំងចៅក្រមម្នាក់អោយជំនួសរដ្ឋអាជ្ញាជាបណ្តោះអាសន្នសិនបាន ហើយត្រូវជំរាបទៅរដ្ឋ-មន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ភ្លាម ។

មាត្រា ៥៦.‐

រដ្ឋអាជ្ញាមានបេសកកម្មត្រូវទទួលពាក្យបណ្តឹង និងពាក្យបណ្តឹងបរិហារទាក់ទងនឹងបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទ-មជ្ឈិមណាមួយ ទោះជាពាក្យនោះចេញមកពីជនណាម្នាក់ ចេញមកពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬក៏ចេញពីមន្ត្រីឯទៀត ដែលមានសមត្ថកិច្ចចាត់ការរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ។

រដ្ឋអាជ្ញាមានបេសកកម្មផងដែរ :

-ទទួលកំណត់ហេតុធ្វើដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលពិនិត្យបញ្ជាក់បទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬបទ-លហុ។

-ធ្វើដោយខ្លួនឯងនូវការស៊ើបអង្កេតបឋម បានតែក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ និងបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងប៉ុណ្ណោះទេ ។

-កេណ្ឌកំលាំងសាធារណៈដើម្បីបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៥៧.‐

រដ្ឋអាជ្ញាគ្មានភារកិច្ចស្វែងរកជនប្រព្រឹត្តបទលហុទេ ប៉ុន្តែកាលណាតុលាការផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌជំរះរឿងលហុ រដ្ឋអាជ្ញាអាចធ្វើការសន្និដ្ឋានអំពីទណ្ឌកម្ម ដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសទៅលើបទលហុនោះបាន ។

មាត្រា ៥៨.‐

នៅពេលដែលរដ្ឋអាជ្ញាទទួលពាក្យបណ្តឹងទាមទារ ពាក្យប្តឹងបរិហារ ឬកំណត់ហេតុណាមួយ រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវចុះឬបង្គាប់អោយចុះពាក្យប្តឹង និងកំណត់ហេតុនោះក្នុងបញ្ជីមួយ ហៅថាបញ្ជី"ចុះបណ្តឹង"ជាបន្ទាន់ភ្លាម បញ្ជីនេះមានខ្ទង់ផ្សេងៗគឺ:

-ខ្ទង់ទីមួយមានលេខរៀងនៃរឿង ហើយនិងកាលបរិច្ឆេទនៃការចុះរឿងនោះក្នុងបញ្ជី

-ខ្ទង់ទីពីរ មានគោត្តនាម និងនាមនៃជនជាប់ចោទ

-ខ្ទង់ទីបី មានគោត្តនាម និងនាមនៃដើមបណ្តឹងប្រសិនបើមាន

-ខ្ទង់ទីបួន មានប្រភេទ កាលបរិច្ឆេទ និងទីកន្លែងនៃអំពើល្មើស

-ខ្ទង់ទីប្រាំ "ផ្សេងៗ"

មាត្រា ៥៩.‐

លុះបានទទួលពាក្យប្តឹងទាមទារ ពាក្យប្តឹងបរិហារ ឬកំណត់ហេតុណាមួយហើយ បើខ្លួនឃើញថា អំពើ

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ដែលគេប្ដឹងផ្ដល់មកនោះមិនចូលជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទេ រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវសំរេចតំកល់រឿងនោះទុកឥតចាត់ការ ដោយចុះនិទ្ទេសនេះលើបណ្ដឹង ឬកំណត់ហេតុនោះព្រមទាំងលើបញ្ជីចុះបណ្ដឹង ។ ក្នុងករណីនេះ រដ្ឋអាជ្ញា ត្រូវអោយដំណឹងទៅដើមបណ្ដឹង អំពីសេចក្ដីសំរេចរបស់ខ្លួន ក្នុងរយៈពេលពីរខែយ៉ាងយូរ ចាប់តាំងពីថ្ងៃទទួល ពាក្យបណ្ដឹង ។ ដើមបណ្ដឹងមានសិទ្ធិប្ដឹងតវ៉ា ចំពោះសេចក្ដីសំរេចនេះទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ ។

សេចក្ដីសំរេចតំកល់រឿងទុកមិនចាត់ការរបស់រដ្ឋអាជ្ញានេះ គ្មានអាជ្ញាជាសេចក្ដីសំរេចដាច់ខាតនៅឡើយ ទេ មានន័យថា រដ្ឋអាជ្ញាអាចប្រែប្រួលសេចក្ដីសំរេចនេះបានជាដរាប កុំអោយតែបណ្ដឹងអាជ្ញាត្រូវរលត់ ដោយ ផុតអាជ្ញាយុកាល ឬដោយករណីផ្សេងទៀត ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៦០.-

កាលបើអំពើដែលគេប្ដឹងមកនោះជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិម រដ្ឋអាជ្ញាស្នើសុំការស៊ើបអង្កេតភ្លាម មានន័យ ថា រដ្ឋអាជ្ញាធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានមួយហៅថា ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរ ហើយបញ្ជូនដីកានេះទៅ អោយចៅក្រម ដោយវាយតំលៃអំពីបទល្មើស បញ្ជាក់អំពីអត្ថបទច្បាប់ និងដោយចង្អុលអោយចំជនប្រព្រឹត្តបទ ល្មើស ។

មាត្រា ៦១.-

ក្នុងករណីបទល្មើសមជ្ឈិមរដ្ឋអាជ្ញាអាច ឬមួយចោទប្រកាន់ជនល្មើសហើយបញ្ជូនផ្ទាល់ទៅតុលាការ ព្រហ្មទណ្ឌដើម្បីជំនុំជំរះ ឬមួយចាត់ការដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦០ ខាងលើនេះ ។

រដ្ឋអាជ្ញាចោទប្រកាន់ និងបញ្ជូនជនល្មើសផ្ទាល់ទៅតុលាការ ដើម្បីជំនុំជំរះបាននោះ កាលខ្លួនឃើញថា សំណុំរឿងមូលសព្វគ្រប់ហើយ ហើយបទល្មើសមានធាតុផ្សំគ្រប់គាន់ ។

រដ្ឋអាជ្ញាមានសិទ្ធិផងដែរសួរយកពតិមានបន្ថែម មុននឹងបញ្ជូនរឿងទៅតុលាការ ។ ចំពោះករណីនេះរដ្ឋ អាជ្ញាអាចបញ្ជាអោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ផ្ដល់អោយខ្លួននូវពតិមានចាំបាច់ទាំងឡាយ ។ លុះបានទទួលពតិ មានសព្វគ្រប់ហើយទើបរដ្ឋអាជ្ញាបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅសាលាជំរះក្ដីដើម្បីជំនុំជំរះ ដោយមានមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់

មាត្រា ៦២.-

ក្នុងករណីដែលមានបទឧក្រិដ្ឋជាក់ស្ដែងកើតឡើងហើយប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបអង្កេតពុំទាន់បានទទួល រឿងនៅឡើយទេ នោះរដ្ឋអាជ្ញាអាចចេញដីកានាំខ្លួនជនដែលសង្ស័យបាន ។

រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវសួរយកចំលើយពីជននោះភ្លាម ។ ប្រសិនបើជននោះ មានអ្នកការពារសិទ្ធិអមមកជាមួយ ផង រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវសួរជននោះនៅចំពោះមុខអ្នកការពារសិទ្ធិរបស់គេ ។ រដ្ឋអាជ្ញាអាចសួរយកចំលើយសាក្សី ដែល

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មានវត្តមាននៅទីនោះ និងចេញដីកាចាត់វិធានការបណ្ដោះអាសន្នទាំងឡាយដើម្បីធានារក្សាអោយបាននូវមុខសញ្ញាភស្តុតាងទាំងឡាយ ។

រដ្ឋអាជ្ញាចូលពិនិត្យក្នុងផ្ទះនៃឧក្រិដ្ឋជន ហើយធ្វើការរឹបអូសនូវភស្តុតាងទាំងឡាយចាំបាច់សំរាប់បំភ្លឺការពិត ។

រដ្ឋអាជ្ញាអាចសួរយកចំលើយពីជនទាំងឡាយ ដែលបានផ្ដល់ពតិមានមានប្រយោជន៏ ប៉ុន្តែមិនអាចបង្គាប់អោយគេហៅសាក្សី ឬបញ្ជាអោយអ្នកដែលខ្លួនសួរនោះស្បថឡើយ ។ រដ្ឋអាជ្ញាមានសិទ្ធិស្នើអោយអ្នកបច្ចេកទេសវាយតំលៃលើវត្ថុតាងអ្វីមួយ ដែលរដ្ឋអាជ្ញាយល់ឃើញថាចាំបាច់ ។

រដ្ឋអាជ្ញាមានសិទ្ធិហាមមិនអោយជនទាំងឡាយចេញពីកន្លែងកើតហេតុ ។ បើមិនគោរពបំរាមនេះទេ រដ្ឋអាជ្ញាអាចចេញអាជ្ញាឃាត់ជននោះ ២៤ ម៉ោងបាន ។

ក្រោយពីបានធ្វើកំណត់ហេតុរបស់ខ្លួនចប់ ស្ដីពីការចុះដល់ទីកន្លែងនោះ រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវបញ្ជូនជាប្រញាប់នូវសំណុំរឿងព្រមទាំងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរទៅចៅក្រម ដែលនឹងធ្វើការស៊ើបសួរបន្ថែម និងធ្វើរាល់លិខិតឯកសារឡើងវិញ កាលបើចៅក្រមនេះយល់ឃើញថានៅមានខ្វះចន្លោះ ។

កាលណាចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលរឿង ហើយមានវត្តមាននៅនឹងកន្លែងកើតហេតុនោះ រដ្ឋអាជ្ញាក្ដី មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្ដីត្រូវប្រគល់ការងារស៊ើបអង្កេតទាំងស្រុងជូនចៅក្រម ។

មាត្រា ៦៣.-

ប្រសិនបើជនល្មើសត្រូវបានចាប់ខ្លួនជាមុនដោយមានកំណត់ហេតុត្រឹមត្រូវ ហើយត្រូវបាននាំខ្លួនទៅជូនរដ្ឋអាជ្ញា រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវពិនិត្យមើលជាបន្ទាន់ភាមថា តើអំពើដែលគេដាក់បន្ទុកទៅលើជននោះមានគ្រប់គ្រាន់ហើយឬនៅ ។ ប្រសិនបើអំពើប្រព្រឹត្តនោះ ជាអំពើប្រព្រឹត្តជាក់ស្តែង ហើយអំពើនោះចូលជាបទល្មើសព្រហ្ម-ទណ្ឌដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់គុក រដ្ឋអាជ្ញាសួរយកចំលើយពីជនល្មើស សួរជាអាទិ៍ :

-អត្តសញ្ញាណគោត្តនាម និងនាម អាយុ វិជ្ជាជីវៈ និងទីលំនៅ ទីកន្លែង និងកាលបរិច្ឆេទនៃកំណើតរបស់ជនល្មើស ។

-គោត្តនាម និងនាមរបស់ឳពុក-ម្តាយនៃជនល្មើស ។

-ប្រវត្តិរូបសង្ខេប ស្តីពីពតិមានថា តើជននោះធ្លាប់មានទោសពីមុនមកដែរឬទេ ។ បន្ទាប់មករដ្ឋអាជ្ញាសួរយកចំលើយអំពី :

-បទល្មើសដែលជាបន្ទុកទៅលើជនល្មើស

-កាលៈទេសៈទាំងឡាយទាក់ទងនឹងបទល្មើស

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

រដ្ឋអាជ្ញាត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុ ហើយចុះហត្ថលេខាជាមួយក្រឡាបញ្ជីម្នាក់ដែលជាអ្នកសរសេរកំណត់ហេតុនោះ ។កំណត់ហេតុនេះក៏ត្រូវអោយមានជនល្មើសចុះហត្ថលេខាដែរ ប្រសិនបើជនល្មើសមិនចេះចុះហត្ថលេខាត្រូវចុះ និងនិទ្ទេសក្នុងកំណត់ហេតុ ហើយអោយជនល្មើសផ្ដិតមេដៃជាសំគាល់ ។

មាត្រា ៦៤.-

កាលបើបានទទួលសំណុំរឿងបទល្មើសមជ្ឈិមហើយ ចៅក្រមជំនុំជំរះសំរេចអំពីការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន និងបង្គាប់អោយនាំខ្លួនជនជាប់ចោទមកជុំនុំជំរះនាសវនាការខាងមុខភ្លាម ។ ប្រសិនបើចៅក្រមឃើញថាសំណុំរឿងមិនទាន់មូលគ្រប់គ្រាន់ទេ ចៅក្រមជំនុំជុំរះអាចលើយករឿងនោះទៅជំនុំជំរះនៅពេលក្រោយបាន កុំអោយតែហួសរយៈកាលបួនខែគិតពីថ្ងៃឃុំខ្លួន ។

មាត្រា ៦៥.-

ប្រសិនបើចៅក្រមជុំនុំជំរះឃើញថា ជនជាប់ចោទអាចអនុញ្ញាតអោយនៅក្រៅឃុំជាបណ្ដោះអាសន្នបានដោយអោយដាក់ប្រាក់ធានា ឬក៏មិនបាចដាក់ប្រាក់ធានា ចៅក្រមជុំនុំជំរះសំរេចអំពីបញ្ហានេះមុនពិនិត្យដល់អង្គសេចក្ដី ។ ចៅក្រមជុំនុំជំរះអាចសំរេចអំពីបញ្ហានេះបានដែរ កាលណាជនជាប់ចោទបានសុំជាលាយលក្ខណ៏អក្សរ ។

មាត្រា ៦៦.-

ប្រសិនបើចៅក្រមជុំនុំជំរះឃើញថា អំពើដែលបញ្ជូនមកអោយខ្លួននោះ ពុំមែនចូលជាបទល្មើសមជ្ឈិមជាក់ស្ដែងដូចការចោទប្រកាន់ទេ ចៅក្រមជុំនុំជំរះបដិសេធនីតិវិធីនេះ ហើយបញ្ជូនសំណុំរឿងត្រឡប់មកអយ្យការវិញ ដើម្បីចាត់ការតាមច្បាប់ ។រដ្ឋអាជ្ញាធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរ ហើយបញ្ជូនរឿងទៅចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលត្រូវចាត់ការបន្តទៀតតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៦៧.-

រដ្ឋអាជ្ញានឹងអាចប្រើនីតិវិធីចោទប្រកាន់ផ្ទាល់ទៅតុលាការតែម្ដងនោះបាន តែក្នុងករណីដែលជនជាប់ចោទ អាចនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសដាក់គុក ដែលអតិបរមានៃទោសមិនលើសពី ១ឆ្នាំ បើពុំនោះទេរដ្ឋអាជ្ញាត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសិន ។

ជំពូកទី ៤

អំពីចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

មាត្រា ៦៨.-

នៅក្នុងតុលាការខេត្ត-ក្រុងនីមួយៗ មានចៅក្រមមួយរូប ឬច្រើនរូបទទួលការងារស៊ើបអង្កេតក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌទៅតាមទំហំការងារ និងសេចក្ដីត្រូវការរបស់តុលាការ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ចៅក្រមណា ដែលទទួលស៊ើបអង្កេតក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌណាមួយហើយ ពុំអាចចូលរួមជំនុំជំរះរឿង ដែលខ្លួនបានទទួលភារកិច្ចស៊ើបអង្កេតនោះឡើយ ។

មាត្រា ៦៩.-

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្វើលិខិតស៊ើបអង្កេតអ្វីមិនបាននោះទេ ប្រសិនណាបើគ្មានបានទទួលដីកា សន្និដ្ឋាន បញ្ជូនរឿងស៊ើបសួររបស់តំណាងអយ្យការទេ ។

ក្នុងករណីដែលចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលផ្ទាល់នូវបណ្តឹងទាមទារណាមួយនោះ ចៅក្រមស៊ើប-អង្កេត ត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងនោះ ព្រមទាំងលិខិតនានាដែលមានភ្ជាប់មកជាមួយ ដោយខ្លួនមិនត្រូវការស៊ើប អង្កេតអ្វីបន្តិចបន្តួចមុនឡើយ ទៅជូនរដ្ឋអាជ្ញាដែលនឹងត្រូវចាត់ការដូចបញ្ញត្តិដែលមានចែងក្នុងជំពូកមុន ។

មាត្រា ៧០.-

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទទួលចាត់ការតាមការចោទប្រកាន់ទៅលើអំពើណាមួយ ដែលបានបញ្ជាក់ច្បាស់ លាស់ ។ ដូចនេះ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវស៊ើបសួរបានតែក្នុងអំពើព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានកំណត់ក្នុងដីកាសន្និដ្ឋាន បញ្ជូនអោយស៊ើបសួររបស់តំណាងអយ្យការ ។

មាត្រា ៧១.-

ក្នុងពេលកំពុងស៊ើបសួរ បើមានអំពើជាបទមជ្ឈិមមួយទៀតលេចឡើង ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវតែមាន ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរថ្មីមួយទៀត ទើបខ្លួនចាត់ការស៊ើបអង្កេតរឿងមជ្ឈិមថ្មីនេះបាន ។

ប្រសិនបើអំពើថ្មីនោះ គ្រាន់តែជាស្ថានទំងន់នៃអំពើដែលខ្លួនបានទទួលស៊ើបសួរពីមុននោះទេ ចៅក្រម ស៊ើបអង្កេតមិនបាច់មានដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរថ្មីទៀតឡើយ ។

មាត្រា ៧២.-

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសិទ្ធិទៅពិនិត្យដល់កន្លែង ដែលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌកើតមាន ហើយមាន ក្រឡាបញ្ជីម្នាក់ទៅជាមួយផង ។ ក្នុងករណីនេះ ត្រូវអោយដំណឹងទៅរដ្ឋអាជ្ញាអំពីការចេញដំណើរនេះ ។

មាត្រា ៧៣.-

កាលបើអំពើដែលចៅក្រមបានទទួលស៊ើបសួរនោះគ្មានលក្ខណៈជាបទមជ្ឈិម ហើយគ្រាន់តែចូលជាបទ លហុប៉ុណ្ណោះ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបន្តការស៊ើបសួរនោះទៅទៀតរួចបញ្ជូនសំនុំរឿងទៅតុលាការ ។

មាត្រា ៧៤.-

ក្នុងករណីដែលមានទំនាស់រវាងចៅក្រមស៊ើបអង្កេតច្រើនរូបនៅមណ្ឌលខុសគ្នា ហើយទទួលបណ្តឹងទាំង

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

អស់គ្នាអំពីរឿងព្រហ្មទណ្ឌតែមួយដូចគ្នា ទំនាស់នេះត្រូវបញ្ជូនទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ដើម្បីជំនុំជំរះដោយឥតបើកការតវ៉ា ។

មាត្រា ៧៥.-

នៅពេលជនជាប់ចោទចូលខ្លួនជាលើកដំបូង ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវសួរកត់ត្រាអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ជននោះ ប្រាប់អំពីអំពើដែលចោទប្រកាន់ទៅលើជននោះ ហើយទទួលការរាយការណ៍បន្ទាប់ពីបានប្រាប់ជននោះអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដែលអាចឆ្លើយ ឬមិនទាន់ឆ្លើយដោយគ្មានមេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិដែលខ្លួនជ្រើសរើស ឬដែលត្រូវតែងតាំងដោយឯកឯង ។

មាត្រា ៧៦.-

នៅពេលចូលខ្លួនជាលើកដំបូងនេះ ក្រោយពីបានបញ្ជាក់អំពីអត្តសញ្ញាណ និងក្រោយពីបានទទួលដំណឹងអំពីអំពើដែលខ្លួនត្រូវជាប់ចោទប្រកាន់ប្រសិនបើជនជាប់ចោទជំរាបចៅក្រមអង្កេតថា :

ខ្លួនសុំជ្រើសរើសមេធាវីមួយ ឬថាខ្លួនសុំអោយរដ្ឋចាត់តាំងមេធាវីមួយដើម្បីការពារខ្លួន នោះចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវផ្អាកការសួរយកចំលើយសិន ហើយត្រូវហៅក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីជាទីបំផុត នូវមេធាវីនោះមកស្តាប់ការសួរយកចំលើយលើជនជាប់ចោទដែលនឹងធ្វើនៅចំពោះមុខមេធាវីនោះ ។

ការចាត់តាំងដោយឯកឯងនូវមេធាវី ត្រូវធ្វើដោយប្រធានតុលាការក្នុងករណីដូចតទៅ :

-ជនរងគ្រោះជាអនីតិជនគ្មានទីពឹង

-ជនជាប់ចោទជាអនីតិជនគ្មានទីពឹង

-ជនជាប់ចោទជាមនុស្ស គ ថ្លង់ មនុស្សខ្វាក់ ឬជនមានវិបត្តិស្មារតី

-ជនជាប់ចោទត្រូវជាប់ចោទពីបទប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ហើយខ្លួនគ្មានលទ្ធភាពអាចពឹងអ្នកជួយការពារខ្លួនបាន ។

ក្នុងករណីផ្សេងពីករណីដូចមានលើកខាងលើនេះចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចសួរយកចំលើយជនជាប់ចោទបាន កាលណាជននេះសុខចិត្តការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ។

មាត្រា ៧៧.-

ប្រសិនបើមេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិមិនចូលខ្លួនមកតាមថ្ងៃ និងម៉ោងដូចបានណាត់ទេ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសិទ្ធិសួរយកចំលើយដោយមិនបាច់មានវត្តមាននៃមេធាវី ។ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវកត់ជានិទ្ទេសអំពីអវត្តមាននេះ ក្នុងកំណត់ហេតុសួរចំលើយ ។

មាត្រា ៧៨.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សំណុំរឿងត្រូវទុកអោយមេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិពិនិត្យមើលបានរាល់ពេលវេលា ។ ការជូនសំណុំរឿងអោយមើលនេះ ត្រូវធ្វើនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី ឬធ្វើនៅក្នុងបន្ទប់របស់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បើទីកន្លែងនោះអាចទទួលអោយធ្វើបាន ។

មេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រើស្មៀនរបស់ខ្លួនដោយមកចំលងឯកសារទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនទាំងស្រុង ។

មាត្រា ៧៩.-

បន្ទាប់ពីជនជាប់ចោទចូលខ្លួនជាលើកដំបូង ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសិទ្ធិសំរេចថា ត្រូវអោយជនជាប់ចោទនៅក្រៅឃុំឬត្រូវឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្ន ។ សេចក្តីសំរេចនេះមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តភ្លាម ទោះជាមានការប្តឹងតវ៉ាក៏ដោយ លើកលែងតែមានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញា ។

ភាគីទាំងពីរមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចំពោះសេចក្តីសំរេចខាងលើនេះក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃគត់គិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹងអំពីសេចក្តីសំរេចបដិសេធបណ្តឹងរបស់ខ្លួន ។

សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវសំរេចរឿងនេះក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃយ៉ាងយូរ គិតពីថ្ងៃទទួលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ។

មាត្រា ៨០.-

ប្រសិនបើជនជាប់ចោទត្រូវឃុំខ្លួន ហើយជននេះមានមេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិអោយខ្លួន មេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិអាចប្រាស្រ័យទាក់ទងបានដោយសេរីជាមួយនឹងកូនក្តីរបស់ខ្លួន ។

ការនិយាយទាក់ទងគ្នារវាងមេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិជាមួយកូនក្តីឃុំខ្លួន មិនត្រូវបានគេលួចស្តាប់ ឬកត់ត្រាឡើយ ។ មេធាវីឬអ្នកការពារសិទ្ធិអាចអោយកូនក្តីរបស់ខ្លួនស្តាប់នូវឯកសារទាំងឡាយដែលខ្លួនបានឃើញ ឬបានកត់ត្រាចេញពីសំណុំរឿង ហើយដែលខ្លួនយល់ឃើញថា មានប្រយោជន៍ក្នុងកិច្ចការពារកូនក្តីនោះ ។ ប៉ុន្តែមេធាវីមិនត្រូវប្រគល់ឯកសារ ឬវត្ថុអ្វីឱ្យដល់កូនក្តីខ្លួនឡើយ កាលបើគ្មានការអនុញ្ញាតពិសេសពីចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។

មាត្រា ៨១.-

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បង្គាប់អោយកោះហៅចូលមកចំពោះមុខខ្លួននូវជនទាំងឡាយដែលមានឈ្មោះនៅក្នុងពាក្យប្តឹងទាមទារ ឬពាក្យប្តឹងបរិហារ សាក្សីទាំងឡាយដែលជនជាប់ចោទសំអាង ព្រមទាំងជនទាំងអស់ដែលខ្លួនយល់ឃើញថា ចំលើយរបស់ជនទាំងនោះនឹងមានប្រយោជន៍ក្នុងការបំភ្លឺការពិត ។

ក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសិទ្ធិសួរតទល់គ្នារវាងភាគី និងភាគី ឬរវាងសាក្សី និងសាក្សីក៏បាន ឬរវាងសាក្សី និងភាគីក៏បាន ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ៨២.-

សាក្សីមុននឹងចូលឆ្លើយ ត្រូវធ្វើសច្ចាប្រណិធានត្រឹមត្រូវតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន ។ សាក្សីត្រូវបានសួរយកចំលើយ ម្នាក់ម្តងៗផ្សេងពីគ្នា ។ ជនជាប់ចោទនឹងត្រូវនាំមកចំពោះមុខសាក្សីបាន កាលណាចៅក្រមយល់ឃើញថា ការសួរតទល់តំរូវអោយមាន ។

មាត្រា ៨៣.-

កំណត់ហេតុយកចំលើយសាក្សីត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយចៅក្រម ក្រឡាបញ្ជី និង សាក្សី ក្រោយពីបានអានកំណត់ហេតុអោយសាក្សីនោះស្តាប់ ។ ប្រសិនបើសាក្សីនោះមិនព្រមចុះហត្ថលេខា នោះត្រូវធ្វើនិទ្ទេសនៃការមិនយល់ព្រមនោះ ។ ទំព័រនីមួយៗនៃកំណត់ហេតុយកចំលើយ ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយចៅក្រម ក្រឡាបញ្ជី និងសាក្សី ។

ការសរសេរមិនត្រូវទុកអោយមានចន្លោះបន្ទាត់ទំនេរទេ ។ ពាក្យឆូតលុបចោល និងពាក្យសរសេរយោងត្រូវតែមានសេចក្តីបញ្ជាក់ និងមានហត្ថលេខារបស់ចៅក្រម ក្រឡាបញ្ជី និងសាក្សី ។ ចំពោះការយកចំលើយអ្នកឯទៀតក្នុងសំណុំរឿង ក៏ត្រូវធ្វើដូចខាងលើនេះដែរ ។

មាត្រា ៨៤:

ជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានអញ្ជើញមកឆ្លើយជាសាក្សីត្រូវតែចូលមកឆ្លើយ តាមបំណងនៃការអញ្ជើញ ។

ក្រោយពីបានទទួលលិខិតអញ្ជើញហើយ សាក្សីមិនចូលមកចំពោះមុខចៅក្រម នោះចៅក្រមអាចចេញដីកាអោយនាំខ្លួនសាក្សីនោះ ។

មាត្រា ៨៥.-

ក្នុងករណីដែលមានការចាំបាច់ជាដាច់ខាត បើសាក្សីឈឺ ឬមិនអាចនឹងធ្វេដំណើរបាន ចៅក្រមដោយមានក្រឡាបញ្ជីអមផងអាចអញ្ជើញទៅកាន់ទីលំនៅសាក្សីបាន ដើម្បីស្តាប់ហើយកត់យកចំលើយរបស់សាក្សីនេះ ។

មាត្រា ៨៦.-

បើសាក្សីមានលំនៅនៅក្នុងខេត្ត ឬក្រុងដទៃពីខេត្ត-ក្រុងនៃតុលាការរបស់ខ្លួន ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចចេញដីកាផ្ទេរសមត្ថកិច្ចមួយឱ្យទៅចៅក្រមនៃខេត្ត ឬក្រុងដែលជននោះស្នាក់នៅ ដើម្បីសួរ និងកត់យកចំលើយរបស់សាក្សីនោះ ។

មាត្រា ៨៧.-

ក្រៅពីការស្តាប់ និងយកចំលើយសាក្សី ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចចាត់តាំងវិធានការផ្សេងៗទៀតបាន

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

អោយតែវិធានការនោះមានប្រយោជន៍ដល់ការបញ្ជាក់ការពិត ។ ឧទាហរណ៍- ដូចជាចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវចុះទៅកាន់ទីលំនៅរបស់ជនជាប់ចោទដើម្បីធ្វើការឆែកឆេរលំនៅដ្ឋាននោះ ។ ក្នុងករណីនេះមេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិជនជាប់ចោទត្រូវបានអោយដំណឹង និងអញ្ជើញអោយចុះទៅជាមួយចៅក្រមដែរ ។

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុរៀបរាប់សេចក្តីអោយពិស្តារអំពីកិច្ចប្រតិបត្តិការ ដែលខ្លួនបានធ្វើ ហើយត្រូវចុះហត្ថលេខាជាមួយក្រឡាបញ្ជី និងជនទាំងអស់ដែលបានចូលរួមក្នុងការឆែកឆេរនោះ ។

ចៅក្រមត្រូវធ្វើផងដែរនូវបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌច្បាស់លាស់ និងពិស្តារនៃវត្ថុ និងលិខិតដែលខ្លួនបានរឹបអូស ហើយទុកវត្ថុ និងលិខិតទាំងនោះក្នុងកញ្ចប់បិទជិត ហើយបោះត្រានៅលើកញ្ចប់នោះព្រមទាំងបានចុះហត្ថលេខាចៅក្រម និងក្រឡាបញ្ជីផង ។

មាត្រា ៨៨.\~

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចចាត់អោយធ្វើកោសលវិច្ច័យ កាលណាខ្លួនយល់ថា វិធានការនេះចាំបាច់ដើម្បីបញ្ជាក់ការពិត។ ក្នុងករណីនេះ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវទៅរកជនដែលខ្លួនយល់ថា អាចធ្វើមូលវិចារបានអំពីធាតុ និងកាលៈទេសៈទាំងឡាយនៃបទល្មើស ដូចជាគ្រូពេទ្យ អ្នកជំនាញគណគេយ្យ ជាងមាស... ។ល។

បើជាមរណភាពមួយមិនដឹងជាបណ្តាលមកពីមូលហេតុអ្វី ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវរកគ្រូពេទ្យឯកទេសអោយវាយតំលៃមូលហេតុនៃមរណៈភាពនេះ។

ចំណាយផ្សេងៗក្នុងកោសល្យវិច្ច័យ ត្រូវបញ្ចូលទៅជាមួយប្រាក់ប្រដាប់ក្តី ហើយដាក់ទៅក្នុងបន្ទុកអ្នកជាប់ចោទ កាលបើអ្នកជាប់ចោទនោះត្រូវផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពរនៅពេលខាងមុខ។ បើជនជាប់ចោទត្រូវបានរួចខ្លួនប្រាក់ចំណាយក្នុងកោសលវិច្ច័យត្រូវនៅក្នុងបន្ទុករបស់រដ្ឋ។

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចចាត់អោយធ្វើប្រតិកោសល្យវិច្ច័យបាន កាលណាខ្លួនយល់ឃើញថាចាំបាច់។

មាត្រា ៨៩.\~

កាលណាចៅក្រមស៊ើបអង្កេតយល់ថា ការប្រមូលពតិមានរបស់ខ្លួនចប់ហើយ សំណុំរឿងត្រូវទុកអោយមេធាវីនៃជនជាប់ចោទពិនិត្យ តាមត្រូវការក្នុងរយៈពេល ២៤ ម៉ោង។ បន្ទាប់មកចៅក្រមនេះ ត្រូវចេញដីកាជូនរឿងទៅពិនិត្យ។ ដូចនេះត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅរដ្ឋអាជ្ញា។

ក្នុងរយៈពេល ៣ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃទទួលសំណុំរឿងរដ្ឋអាជ្ញាត្រូវធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយប្តឹងទៅចៅក្រមស៊ើបអង្កេតវិញ។

មាត្រា ៩០.\~

កាលបើចៅក្រមស៊ើបអង្កេតយល់ឃើញថា ហេតុការណ៍ដែលកើតមានមិនចូលជាបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ឬបទលហុ ឬក៏គ្មានបន្ទុកគ្រប់គ្រាន់ទៅលើជនល្មើសអំពីបទចោទនោះ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសិទ្ធិសំរេចចេញដីកាលើកលែងចោទប្រកាន់។ តាមគោលការណ៍ដីការបស់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវលើកមូលហេតុនៃការសំរេចរបស់ខ្លួន។

ដីកានេះត្រូវជូនទៅរដ្ឋអាជ្ញាភ្លាម ព្រមទាំងសំណុំរឿងដើម្បីអោយរដ្ឋអាជ្ញាប្តឹងតវ៉ាទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ២៤ ម៉ោង។បើសិនមានបណ្តឹងតវ៉ាពីរដ្ឋអាជ្ញា នោះជនជាប់ចោទជាប់ឃុំឃាំង ត្រូវនៅជាប់ឃុំឃាំងដដែល។ ផ្ទុយទៅវិញ បើគ្មានការតវ៉ារបស់រដ្ឋអាជ្ញាទេនោះ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចេញដីកាដោះលែងជនជាប់ចោទ ប្រសិនបើជននេះគ្មានត្រូវជាប់ឃុំពីមូលហេតុអ្វីផ្សេងទៀតនោះ។

មាត្រា ៩១.-

ប្រសិនបើមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដីកាលើកលែងការចោទប្រកាន់ ដែលមានការឯកភាពពីរដ្ឋអាជ្ញាផងនោះ ត្រូវជូនជាដំណឹងដល់ភាគីដើមបណ្តឹងនោះ។ក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិតវ៉ាទៅសាលាឧទ្ធរណ៍។

ប្រសិនបើសាលាឧទ្ធរណ៍បដិសេធដីកាលើកលែងចោទ ប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ អាចចេញដីការកចាប់ខ្លួនជនជាប់ចោទជាថ្មី ហើយយកមកឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នបាន កាលណាជនជាប់ចោទនៅក្រៅឃុំ។

មាត្រា ៩២.-

ប្រសិនបើបទល្មើសត្រូវបានរកទៅឃើញថា ត្រូវផ្តន្ទាទោសមជ្ឈិម ឬឧក្រិដ្ឋ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវបញ្ជូនជនជាប់ចោទទៅតុលាការខេត្ត-ក្រុង ក្រោយពីបានទទួលការសន្និដ្ឋានពីរដ្ឋអាជ្ញា។

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសេរីភាពពេញទីក្នុងការវាយតំលៃកំណត់បទល្មើស ទៅលើអំពើល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្ត។ បើសិនជាចៅក្រមនេះយល់ថា ត្រូវកែប្រែបទល្មើសខុសពីការសន្និដ្ឋានរបស់រដ្ឋអាជ្ញា ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវបញ្ជាក់អោយបានច្បាស់លាស់ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងរបស់ខ្លួននូវមូលហេតុនៃការកែប្រែនេះ។

ក្នុងករណីនេះ ដីកាកែប្រែបទល្មើសនោះត្រូវជូនទៅរដ្ឋអាជ្ញាដែលមានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាក្នុង ៤៥ ម៉ោងទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ ។

មាត្រា ៩៣.-

ក្នុងករណីកែប្រែបទល្មើសពីបទមជ្ឈិមទៅបទឧក្រិដ្ឋ នោះចាំបាច់ទាមទារអោយមានការចោទប្រកាន់ថ្មី និង ការសួរចំលើយថ្មីទៅលើជនជាប់ចោទពីបទឧក្រិដ្ឋនេះ ។

មាត្រា ៩៤.-

ក្នុងគ្រប់ករណី រដ្ឋអាជ្ញាអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចំពោះសេចក្តីសំរេចរបស់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតកាលណាខ្លួន

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តសំរេចនេះ ។

មាត្រា ៩៥.-

កាលណាមានពាក្យបណ្តឹង របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំប្តឹងអោយឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទ ដែលនៅក្រៅឃុំនោះ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវសំរេចអំពីបញ្ហានេះក្នុងរយៈពេល៥ថ្ងៃ ហើយជូនដំណឹងទៅម្ចាស់បណ្តឹងវិញអំពីសេចក្តីសំរេចរបស់ខ្លួន ។ ម្ចាស់បណ្តឹងក្នុងករណីមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសំរេចនេះ មានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹង ។

ជំពូកទី ៥

តុលាការ ខេត្ត-ក្រុង

មាត្រា ៩៦.-

នៅខេត្តឬក្រុងនីមួយមានតុលាការមួយដែលមានសមត្ថកិច្ចលាតសន្ធឹងលើដែនដីនៃខេត្ត ឬក្រុងនោះ ។

ក្នុងនាមជា"តុលាការផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ"តុលាការខេត្ត ឬ ក្រុងទទួលជំនុំជំរះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌគ្រប់ប្រ-ភេទ ។

ដើម្បីមានតំលៃត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌក៏ដូចជាតុលាការរដ្ឋប្បវេណី ទាមទារអោយមានចៅក្រមមួយរូប រដ្ឋអាជ្ញារងមួយរូប និងក្រឡាបញ្ជីមួយរូបជាអ្នកជំនួយការ ។

ចៅក្រមអាចជាប្រធាន អនុប្រធាន ឬចៅក្រមនៃតុលាការនោះតាមការចាត់តាំងរបស់ប្រធានតុលាការ ។

មាត្រា ៩៧.-

ញាតិសារលោហិត និងញាតិព័ន្ធរហូតដល់ថ្នាក់ទី៤គិតបញ្ចូលផង មិនអាចធ្វើជាសមាជិកនៃតុលាការតែមួយបានទេក្នុងឋានៈជាចៅក្រមក្តី ជាតំណាងអយ្យការក្តី ។

គោលការណ៍នេះមិនគ្រាន់តែអនុវត្តទៅលើតុលាការខេត្ត ឬក្រុងប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែទៅលើសាលាជំរះក្តីទាំងអស់ ទោះជាថ្នាក់ណាក៏ដោយ ។

មាត្រា ៩៨.-

ជាគោលការណ៍ មានវិសមិតភាពដាច់ខាតរវាងមុខងារចៅក្រម និងមុខងារតំណាងអយ្យការ ។

តំណាងអយ្យការដែលបានបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួននៅពេលណាក៏ដោយនៃនីតិវិធី ពុំអាចធ្វើជាចៅក្រមនៅក្នុងរឿងក្តីដដែលនោះបានឡើយ ។

មានវិសមិតភាពផងដែររវាងមុខងារចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងមុខងារចៅក្រមជំនុំជំរះ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ៩៩.-

ក្នុងករណីដែលចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬចៅក្រមជំនុំជំរះមិននៅ ឬមានធុរៈ ចៅក្រមនោះត្រូវជំនួសដោយចៅក្រមម្នាក់ទៀតតាមការចាត់តាំងរបស់ប្រធានតុលាការសាមី ។

បើនៅតុលាការនោះគ្មានចៅក្រមទេ នោះរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធមិ ត្រូវចាត់តាំងចៅក្រមម្នាក់របស់តុលាការនៃខេត្ត ឬក្រុងក្បែរគ្នានោះអោយជំនួស ។

មាត្រា ១០០.-

រដ្ឋអាជ្ញាអវត្តមាន ឬមានធុរៈ ត្រូវបានជំនួសជានិច្ចដោយរដ្ឋអាជ្ញារងម្នាក់ ក្នុងចំណោមរដ្ឋអាជ្ញាទាំង-ឡាយរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងករណីគ្មានរដ្ឋអាជ្ញារងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធមិចាត់តាំងតំណាងម្នាក់នៃអយ្យការអមតុលាការខេត្តឬ ក្រុងក្បែរគ្នានោះអោយជំនួស ។

មាត្រា ១០១.-

បើមានកើតបទល្មើសមជ្ឈិមណាមួយក្នុងបរិវេណ និងក្នុងពេលសវនាការ ចៅក្រមត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុមួយ អំពីរឿងនោះ ស្តាប់សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់តំណាងអយ្យការ ចំលើយរបស់ជនជាប់ចោទ និងរបស់សាក្សី ហើយតុលាការអនុវត្តទោសតាមច្បាប់ហើយបន្តការជំនុំជំរះជាធម្មតា ដោយឥតចាកចេញពីទីកន្លែងសវនាការឡើយ ។

បើមានកើតបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ នោះត្រូវចាប់ខ្លួនជនល្មើសភ្លាម ហើយនៅពេលជាមួយគ្នានោះ ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុមួយ ។ វត្ថុតាង និងជនជាប់ចោទនឹងត្រូវបានបញ្ជូនទៅចៅក្រមស៊ើបអង្កេតតាមលិខិតចោទប្រកាន់របស់អយ្យការ ។

មាត្រា ១០២.-

តុលាការព្រហ្មទណ្ឌ អាចទទួលបណ្តឹងដូចតទៅៈ

១-តាមដីកាចោទប្រកាន់ និងជូនរឿងផ្ទាល់របស់រដ្ឋអាជ្ញា

២-តាមដីកាបញ្ជូនរឿងរបស់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

៣-តាមលិខិតបញ្ជូនរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ឬតុលាការណាមួយទៀត

៤-តាមការនាំខ្លួនជនជាប់ចោទជាបន្ទាន់ទៅទីសវនាការ ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង ។

មាត្រា ១០៣.-

តុលាការព្រហ្មទណ្ឌ អាចជំនុំជំរះបានតែទៅលើជនទាំងឡាយដែលគេបញ្ជូនទៅអោយខ្លួនក្នុងឋានៈជាជនជាប់ចោទតែប៉ុណ្ណោះ ។ បើជនដែលគេកោះហៅអោយចូលជាសាក្សី ត្រូវបានរកឃើញថា ជាចារី សហចារី

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ឬអ្នកសមគំនិតនៃអំពើដែលតុលាការបានទទួលនោះ ជននោះនឹងអាចត្រូវបានតុលាការជំនុំជំរះលុះត្រាតែមានលិខិតចោទប្រកាន់ ឬដីកាបញ្ជូនរឿងអោយជំនុំជំរះ តាមទំរង់ និងរយៈពេលវេលាធម្មតាដូចមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ១០៤.-

តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអាចជំនុំជំរះបានតែទៅលើអំពើដែលបានលើកឡើងក្នុងលិខិតចោទប្រកាន់ក្នុងដីកា ឬសាលក្រមបញ្ជូនរឿងដែលខ្លួនបានទទួល និងទៅលើកាលៈទេសៈទាំងឡាយដែលមានបច្ច័យជាប់ទាក់ទងពិតប្រាកដទៅនឹងអំពើល្មើស ហើយដែលកើតចេញពីការសួរដេញដោល ។

មាត្រា ១០៥.-

បើតុលាការឃើញថា ការកំណត់បទល្មើសទៅលើអំពើ ដែលមាននៅក្នុងលិខិតបញ្ជូនមកខ្លួនពុំត្រឹមត្រូវទេនោះ តុលាការអាចកែតម្រូវបទល្មើសអោយត្រូវទៅនឹងអំពើល្មើសនោះបាន ប៉ុន្តែក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌជាក់លាក់ណាមួយ មិនត្រូវបន្ថែមអ្វីទៅលើធាតុផ្សំ ដែលទាក់ទងជិតស្និទ្ធទៅនឹងអំពើដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងលិខិតចោទប្រកាន់ឬដីកាបញ្ជូនរឿងនោះឡើយ ។

មាត្រា ១០៦.-

ក្នុងករណីកែប្រែបទល្មើស ពីបទមជ្ឈិមទៅបទឧក្រិដ្ឋ តុលាការត្រូវបង្វិលសំណុំរឿងមករដ្ឋអាជ្ញាវិញដើម្បីធ្វើការសន្និដ្ឋានថ្មីក្នុងទម្រង់ និងរយៈកាលដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ១០៧.-

ប្រសិនបើអំពើដែលខ្លួនបានទទួលជំនុំជំរះនោះពុំទាន់ច្បាស់គ្រប់គ្រាន់ទេនោះ តុលាការអាចចាត់ការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដោយខ្លួនឯង ឬបង្វិលសំណុំរឿងមកអោយចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬរដ្ឋអាជ្ញា ។

មារត ១០៨.-

ជនជាប់ចោទត្រូវចូលខ្លួនមកចំពោះមុខតុលាការនៅគ្រប់ឱកាសជំនុំជំរះ ដែលត្រូវសួរបន្ថែមក្តី ឬសួរដេញដោលក្តី ។ បើជនជាប់ចោទបានចូលខ្លួននៅពេលសវនាការហើយជនជាប់ចោទត្រូវបានឆ្លើយការពារខ្លួនរួចហើយសាលក្រមដែលនឹងសំរេចនោះត្រូវជាសាលក្រមចំពោះមុខ ។

មាត្រា ១០៩.-

អ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចអោយមេធាវី ឬអ្នកការពារអោយចូលមកជំនួសខ្លួនបាន ។ ជនទាំងពីរប្រភេទខាងលើនេះ អាចចាត់ញាតិសាលោហិតខ្សែត្រង់ ឬអោយសហព័ន្ធរបស់ខ្លួនចូលមកជំនួសខ្លួនបាន ប៉ុន្តែត្រូវមានលិខិតប្រគល់សិទ្ធិជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ១១០.-

ជនជាប់ចោទអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចមើលសំណុំរឿងនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីបាន ។

មេធាវី ឬអ្នកការពារសិទ្ធិរបស់ភាគីនីមួយៗ អាចសុំចម្លង ឬសុំអោយស្មៀនរបស់ខ្លួន អោយមកចម្លងលិខិតទាំងឡាយនៃសំណុំរឿងនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី ដើម្បីរៀបចំការពារកូនក្តីរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១១១.-

បើជនជាប់ចោទ ដែលបានកោះហៅអោយចូលត្រឹមត្រូវហើយ ហើយមិនព្រមចូលមកទេ ការជំនុំជំរះត្រូវធ្វើដោយកំបាំងមុខ ។ ប្រសិនបើចៅក្រមឃើញថាជនជាប់ចោទមិនបានទទួលដីកាកោះ អោយចូលខ្លួនត្រឹមត្រូវតាមកាលកំណត់ទេ ចៅក្រមអាចលើករឿងទៅជំនុំជំរះនាពេលសវនាការខាងមុខទៀតបាន ។ ចៅក្រមនឹងអាចជំនុំជំរះដោយកំបាំងមុខបាន កាលបើជនជាប់ចោទមិនចូលខ្លួនតាមដីកាកោះថ្មីទេ ។

មាត្រា ១១២.-

កាលណាអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណីមិនបានចូលខ្លួនមកទេ ការមិនចូលខ្លួនមកនេះ ត្រូវបានកត់សំគាល់ក្នុងបញ្ជីជំនុំជំរះ ។ តុលាការត្រូវកំណត់ថា តើទំនាក់ទំនងគតិយុត្តិ រវាងអ្នកទទួលខុសត្រូវ និងជនជាប់ចោទមាន ឬទេ ។ កាលបើមានពិរុទ្ធគ្រប់គ្រាន់លើជនល្មើស នោះតុលាការត្រូវវិភាគទៅលើលទ្ធផលនៃការខូចខាត ។

មាត្រា ១១៣.-

កាលណាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនចូលខ្លួនមកទេ ហើយពិរុទ្ធភាពត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាមានគ្រប់គ្រាន់ទៅលើជនជាប់ចោទ តុលាការកំណត់តាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួននូវតំលៃនៃការជួសជុលខូចខាតផ្នែករដ្ឋប្បវេណី កាលណាមានសេចក្តីសុំច្បាស់លាស់នៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ១១៤.-

ថ្វីត្បិតតែជនជាប់ចោទមិនបានចូលខ្លួនតុលាការត្រូវតែចាត់ការដូចមានវត្តមានជនជាប់ចោទដែរគឺ ស្តាប់ចម្លើយសាក្សីទាំងឡាយ ពិនិត្យគ្រប់ឯកសារ នឹងព័ត៌មានគ្រប់ប្រភេទដែលអាចអោយតុលាការឃើញការពិត ។ តុលាការអាចសំរេចអោយជនជាប់ចោទអវត្តមានរួចខ្លួនបាន កាលណាតុលាការឃើញថាពិរុទ្ធភាពមិនមានគ្រប់គ្រាន់ ។ ក្នុងករណីផ្តន្ទាទោសជនជាប់ចោទ តុលាការក៏អាចសំរេចអំពីស្ថានសំរាលទោសដល់ជនជាប់ចោទដែរ ។ និយាយសង្ខេបមក អវត្តមាននៃជនជាប់ចោទក្នុងពេលសវនាការមិនត្រូវចាត់ទុកជាស្ថានទំងន់ទោសទេ ។

មាត្រា ១១៥.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ការផ្តន្ទាទោសសំរេចដោយកំបាំងមុខជនជាប់ចោទ ត្រូវចាត់ទុកជាអសារឥតការ កាលណាជនជាប់ចោទបានប្តឹងជំទាស់នឹងសាលក្រមនោះក្នុងរយៈពេល ១៥ថ្ងៃគិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹងអំពីសាលក្រម ។

ប៉ុន្តែបើការឱ្យដំណឹងមិនបានធ្វើផ្ទាល់ដល់ជនជាប់ចោទទេ ឬបើគ្មានលិខិតអនុវត្តសាលក្រម ដែលជនជាប់ចោទបានដឹងនោះទេ បណ្តឹងជំទាស់អាចធ្វើបានរហូតដល់ពេលផុតរយៈវេលាអាជ្ញាយុកាលនៃទោស ។

មាត្រា ១១៦.-

បើជនជាប់ចោទឈប់នៅលំនៅដ្ឋានរបស់ខ្លួន ដែលបានចង្អុលប្រាប់ពីមុននោះ ហើយបើមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទទួលបន្ទុកឱ្យដំណឹងមិនអាចរកឃើញលំនៅដ្ឋានថ្មីរបស់ជនជាប់ចោទទេ សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីសាលក្រមកំបាំងមុខ ត្រូវយកទៅបិទនៅលំនៅដ្ឋានចុងក្រោយរបស់ជនជាប់ចោទនោះ ។ សេចក្តីជូនដំណឹងនេះ ក៏ត្រូវយកទៅបិទផងដែរ នៅមន្ទីរគណៈកម្មាធិការប្រជាជនឃុំ ឬសង្កាត់ និងយកទៅផ្សាយតាមវិទ្យុជាតិ និងតាមសារព័ត៌មានជាផ្លូវការ ។

មាត្រា ១១៧.-

សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីសាលក្រមកំបាំងមុខ កែប្រែសាលក្រមនេះទៅជាសេចក្តីសំរេចមួយរបស់តុលាការមានតំលៃគតិយុត្តិមានន័យថា សាលក្រមនេះមានប្រសិទ្ធភាពធ្វើឱ្យអាជ្ញាយុកាលនៃទោសមកជំនួសអាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងអាជ្ញាវិញ ។ អាជ្ញាយុកាលនៃទោសមានរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ សំរាប់បទល្មើសមជ្ឈឹម ១០ ឆ្នាំ សំរាប់បទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ។

គោលការណ៍នេះ ត្រូវបានអនុវត្តផងដែរ កាលណាសាលក្រមត្រូវបានអោយដឹង ដោយបិទនៅតាមលំនៅដ្ឋាន ឬបិទនៅតាមមន្ទីរគណៈកម្មាធិការប្រជាជនឃុំ ឬសង្កាត់ផ្សព្វផ្សាយតាមវិទ្យុជាតិ ឬតាមសារព័ត៌មានផ្លូវការ ។

សាលក្រមខាងលើនេះអាចអនុវត្តបានចំពោះសំណងរដ្ឋប្បវេណី កាលបើដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្នើសុំ ។

មាត្រា ១១៨.-

កាលណាមានការតវ៉ាអំពីសេចក្តីជូនដំណឹងនៃសាលក្រមកំបាំងមុខ ឧទាហរណ៍ដូចជា ក្នុងករណីលិខិតដើមនៃសេចក្តីជូនដំណឹងនេះត្រូវបានបាត់បង់ សេចក្តីជូនដំណឹងនោះចាត់ទុកដូចជាឥតបានធ្វើទេ ។

មាត្រា ១១៩.-

ការអោយដំណឹង ត្រូវអោយដោយផ្ទាល់ទៅសាមីខ្លួន នេះជាអាទិភាព បើរកសព្វគ្រប់ហើយមិនជួបសាមីខ្លួនទេនោះ ត្រូវចាត់វិធានការដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១១៦ ។

មាត្រា ១២០.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

តាមគោលការណ៍ បណ្តឹងជំទាស់ត្រូវធ្វើនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃតុលាការ ប៉ុន្តែ គេអាចធ្វើបណ្តឹងជំទាស់បានដែរ តាមសំបុត្រអនុសិដ្ឋ ឬសំបុត្រធម្មតា ឬតាមបណ្តឹងធ្វើនៅចំពោះមុខមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធមិណាមួយ ។ មន្ត្រីនេះត្រូវបញ្ជូនបណ្តឹងនោះជាប្រញាប់ទៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីសាមី ។

មាត្រា ១២១.-

បណ្តឹងជំទាស់ផ្អាក់ការអនុវត្តសាលក្រម ហើយចាត់ទុកអង្គហេតុ និងតួក្តីទាំងអស់ក្នុងភាពដែលមាននៅពេលដែលសាលក្រមកំបាំងមុខបានសំរេច បន្ទាប់មកតុលាការដែលទទួលបណ្តឹងជំទាស់របស់ជនជាប់ចោទមានអំណាចរបស់ខ្លួនឡើងវិញពេញបរិបូរណ៍ក្នុងការជំនុំជំរះ ហើយអាចតម្លើងឬបន្ថយទណ្ឌកម្មទាំងឡាយរួមមានទណ្ឌកម្មផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ និងទណ្ឌកម្មផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ដែលសាលក្រមកំបាំងមុខបានកំណត់រួចហើយ ។

តុលាការក្រោយពីបានទទួលបណ្តឹងជំទាស់របស់ជនជាប់ចោទ អាចស្រង់ស្ថានទម្ងន់ទោសទាំងឡាយដែលខ្លួនពុំបានធ្វើនៅក្នុងសាលក្រមកំបាំងមុខ ឬសម្រេចអោយជនជាប់ចោទរួចខ្លួន ក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ១២២.-

តុលាការពិនិត្យ តើបណ្តឹងជំទាស់ធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ឬទេ ។ បើតុលាការឃើញថាបណ្តឹងនោះត្រឹមត្រូវ ហើយត្រូវប្រកាសថាទទួលបណ្តឹងទុកជាត្រឹមត្រូវតាមទំរង់ច្បាប់ ហើយចាត់ការជំនុំជំរះដល់អង្គសេចក្តី ដោយចាត់ទុកដូចជារឿងក្តីនេះទើបនឹងជូនមកចំពោះមុខខ្លួនជាលើកដំបូងនោះដែរ ។

មាត្រា ១២៣.-

បើអ្នកប្តឹងជំទាស់មិនបានចូលខ្លួនមកតាមការកំណត់របស់តុលាការទេ តុលាការចេញសាលក្រមកំបាំងមុខទុកជាចំពោះមុខ ។

មាត្រា ១២៤.-

សាលក្រមសម្រេចលើបណ្តឹងជំទាស់ គូភាគីអាចប្តឹងទៅសាលាឧទ្ធរណ៍បាន ។

មាត្រា ១២៥.-

ភស្តុតាងនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ អាចធ្វើបានដោយប្រើគ្រប់មធ្យោបាយទាំងអស់ដើម្បីញ៉ាំងចៅក្រមអោយជឿបាន ឧទាហរណ៍-ដូចជា ដោយការទទួលសារភាព ដោយចម្លើយសាក្សីឆ្លើយសមហេតុផល និងជាក់ច្បាស់ ដោយការពិនិត្យគ្រប់មុខសញ្ញា ដោយកោសល្យវិច្ឆ័យ ឬដោយមធ្យោបាយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដទៃទៀតដូចជាការទៅពិនិត្យដល់ទីកន្លែង..... ។ល។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

តុលាការព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីពង្រឹងជំនឿរបស់ខ្លួនអាចពិនិត្យទៅលើគ្រប់ឯកសារទាំងអស់ដែលបានដាក់មកអោយសួរដេញដោលនៅពេលសវនាការ និងដាក់អោយសួរតទល់រវាងគូភាគី និងរវាងមេធាវីដើម្បីចេញសាលក្រម ។ ចៅក្រមមិនត្រូវផ្អែកជំនឿរបស់ខ្លួនទៅលើការដឹងឮផ្ទាល់ខ្លួន ដែលខ្លួនបានទទួលក្រៅពីសវនាការតុលាការឡើយ ។

មាត្រា ១២៦.-

នៅតុលាការព្រហ្មទណ្ឌទាំងឡាយ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវទទួលកត់ត្រានៅពេលសវនាការ សំដៅអោយសាលាឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើការត្រួតពិនិត្យមានប្រសិទ្ធភាព អំពីនីត្យានុកូលភាពនៃនីតិវិធី និងអាចបានដឹងយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់តាមត្រូវការ នូវការស៊ើបអង្កេតដោយផ្ទាល់មាត់ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនាពេលសវនាការ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវខិតខំស្រង់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់បំផុត នូវដំណើរការនៃនីតិវិធី ហើយកត់ត្រាចម្លើយសាក្សីទាំងឡាយ និងចម្លើយរបស់ជនល្មើស ។

សេចក្តីកត់ត្រាខាងលើនេះត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយក្រឡាបញ្ជី និងបញ្ជាក់ដោយចៅក្រម ក្រោយពីបានពិនិត្យពិច្ច័យរួចក្នុងរយៈពេលដប់ថ្ងៃក្រោយសវនាការដែលសាលក្រមនោះបានប្រកាស ហើយកិច្ចការនេះបើមិនធ្វើទេ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវទទួលវិន័យរដ្ឋបាល ។

មាត្រា ១២៧.-

សេចក្តីកត់ត្រាដែលមានចុះហត្ថលេខាដោយក្រឡាបញ្ជី និងបញ្ជាក់ដោយចៅក្រម ត្រូវទុកជាបន្ទាល់នូវខ្លឹមសាររបស់វារហូតដល់មានភស្តុតាងផ្ទុយ ។ ក្នុងករណីមានសេចក្តីមិនស្របគ្នារវាងសេចក្តីកត់ត្រា និងសាលក្រមដើម គេត្រូវយកសេចក្តីក្នុងសាលក្រមដើមទុកជាបានការ ។

មាត្រា ១២៨.-

ការស៊ើបអង្កេតនៅពេលសវនាការត្រូវធ្វើជាសារធារណៈ បើពុំដូច្នោះទេនឹងត្រូវទុកជាមោឃៈ ។ ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនេះ មិនមែនសំរាប់តែសវនាការដែលប្រកាសសាលក្រមទេ ប៉ុន្តែសំរាប់សវនាការដែលធ្វើការស៊ើបអង្កេត និងការសួរដេញដោល ។ ដូចនេះសាលក្រមត្រូវតែមានបញ្ជាក់អំពីការផ្សាយជាសាធារណៈនេះ ពីព្រោះបើគ្មានសេចក្តីបញ្ជាក់នេះទេ សាលក្រមនោះត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ១២៩.-

ប៉ុន្តែការជំនុំជំរះអាចធ្វើជាសម្ងាត់ កាលបើការធ្វើជាសាធារណៈអាចនាំឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងដល់ប្រពៃណីល្អ ។ សវនាការជាសម្ងាត់ធ្វើតែទៅលើភាគមួយនៃការសួរដេញដោលប៉ុណ្ណោះ ។ មានន័យម្យ៉ាងទៀតថា ចិរវេលានៃការធ្វើជាសម្ងាត់ អាចត្រឹមតែក្នុងពេលស៊ើបអង្កេតប៉ុណ្ណោះ

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

រីឯការប្រកាសសាលក្រម ត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ បើពុំនោះទេត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ១៣០.-

ចៅក្រមជាអ្នករក្សាសេចក្ដីស្ងប់ស្ងៀមនៃសវនាការ និងជាអ្នកដឹកនាំសួរដេញដោល ។ ក្នុងការសួរដេញដោល ចៅក្រមអាចបញ្ឈប់ ឬយកចេញអ្វីៗ ដែលនាំអោយការសួរដេញដោលនោះវែងអន្លាយឥតប្រយោជន៍ គឺឥតបានផ្ដល់ការបំភ្លឺរកការពិត ។

កាលណាមានការតវ៉ា រវាងតំណាងអយ្យការ ឬដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីជាមួយជនជាប់ចោទ ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណីអំពីអត្ថប្រយោជន៍នៃវិធានការណាមួយក្នុងការស៊ើបអង្កេត ការស្ដាប់ចម្លើយ សាក្សីការតាំងសំនួរផ្សេងៗ ឬបញ្ហាដទៃទៀតនោះ ចៅក្រមអាចសរេចដោយចេញបញ្ជា ដែលគ្រាន់តែចុះនិទ្ទេសក្នុងសេចក្ដីកត់ត្រាសវនាការ លើចំណុចដែលថា តើវិធានការនោះត្រូវបានអនុញ្ញាត ឬត្រូវបានបដិសេធចោល ។

មាត្រា ១៣១.-

ភាគីរងគ្រោះ អាចតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីបានជានិច្ច ក្នុងពេលដែលចៅក្រមពុំទាន់ចេញសាលក្រម ។ ភាគីរងគ្រោះមិនចាំបាច់ដាក់ពាក្យដែលមានរាយរ៉ាប់អំពីមធ្យោបាយអន្តរាគមន៍របស់ខ្លួននោះទេ គឺគ្រាន់តែជំរាបនៅពេលសវនាការថា : ខ្លួនសូមតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ហើយសុំអោយចុះនិទ្ទេសអំពីសំណូមពរនេះ ហើយចាប់ធ្វើការសន្និដ្ឋាន ។

មាត្រា ១៣២.-

នៅពេលបើកសវនាការ ចៅក្រមប្រកាសលើកសំណុំរឿងមកជំនុំជំរះ ។, ក្រឡាបញ្ជី ហៅឈ្មោះភាគី និងសាក្សីទាំងឡាយនៃរឿងព្រមទាំងត្រួតពិនិត្យលើអត្តសញ្ញាណនៃជនទាំងនោះ ។ ភាគីនីមួយៗ អង្គុយនៅកន្លែងដែលទុកអោយខ្លួននៅក្នុងបន្ទប់ជំនុំជំរះ ។ សាក្សីទាំងឡាយត្រូវថយខ្លួនទៅនៅក្នុងបន្ទប់មួយដែលគេរៀបចំទុកដោយឡែក ហើយដែលសាក្សីពុំអាចឃើញ ឬស្ដាប់ឮអ្វីៗដែលធ្វើនៅបន្ទប់ជំនុំជំរះ ។ សាក្សីទាំងនោះពុំអាចទាក់ទងគ្នាបានឡើយ ។

បន្ទាប់មកទៀត ចៅក្រមស្ដាប់ការរាយរ៉ាប់របស់ជនជាប់ចោទ អំពីដំណើររឿងដែលចោទប្រកាន់មកលើខ្លួន ។ ក្រោយពីបានស្ដាប់សេចក្ដីរាយរ៉ាប់ផ្ទាល់មាត់របស់ជនជាប់ចោទរួចហើយ ចៅក្រមចាប់ផ្ដើមសួរជនជាប់ចោទនូវបញ្ហាមានប្រយោជន៍ដល់រឿង ។ ការសួរនោះត្រូវបានបំពេញដោយសំនួររបស់ភាគីឯទៀត តាមរយៈចៅក្រម ។

ប្រសិនបើគ្មានការជំទាស់ពីភាគីណាមួយ រាប់ទាំងតំណាងអយ្យការផង ចៅក្រមតាំងសំនួរដែលគេសួរតាមរយៈខ្លួន ។ បើមានការជំទាស់ ចៅក្រមត្រូវសំរេចដោយគិតថា តើសំនួរនោះត្រូវចោទសួរឬទេ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សំនួរទាំងឡាយត្រូវចោទសួរតាមរយៈចៅក្រម លើកលែងតែសំនួររបស់តំណាងអយ្យការមេធាវី ឬអ្នកការពារ ដែលអាចចោទសួរផ្ទាល់តែម្តង ក្រោយពីបានទទួលការអនុញ្ញាតពីចៅក្រម ។

បន្ទាប់ពីជនជាប់ចោទ ចៅក្រមស្តាប់អ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ឆ្លើយតាមមធ្យោបាយការពារ ខ្លួនរបស់អ្នកនោះ ។ មធ្យោបាយការពារខ្លួនត្រូវសំដៅទៅលើហេតុការណ៍ដែលអ្នកនោះបានដឹង ហើយជាអាទិ៍ ទៅលើទំនាក់ទំនងដែលជាហេតុនាំអោយអ្នកនោះទទួលខុសត្រូវខាងរដ្ឋប្បវេណី ។

បន្ទាប់មកទៀត ចៅក្រមស្តាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រសិនបើមាន ដែលបានតាំងខ្លួនត្រឹមត្រូវតាម ច្បាប់ ។ ចៅក្រមស្តាប់ចម្លើយរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អំពីការដែលជននោះបានដឹង ជាអាទិ៍អំពីកត្តា នៃភស្តុតាងបញ្ជាក់ពីការខូចខាតដែលខ្លួនត្រូវរងគ្រោះរួមមានតំលៃ និងទំនាក់ទំនងហេតុនិងផល រវាងខ្លួន និង បទល្មើស ។

មាត្រា ១៣៣.-

បន្ទាប់មកចៅក្រមស្តាប់ចម្លើយរបស់សាក្សីតាមលំដាប់លំដោយគឺ : សាក្សីបន្ទុក សាក្សីខាងដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី និងសាក្សីដោះបន្ទុក ។ លំដាប់លំដោយនេះនឹងអាចផ្លាស់ប្តូរ លុះណាតែមានហេតុផលសំខាន់ដែល ត្រូវធ្វើដូចនោះ ។

ចៅក្រមអាចមិនចាំបាច់ស្តាប់ចម្លើយណាមួយបាន កាលណាខ្លួនយល់ឃើញថា ចម្លើយនោះពុំមាន ប្រយោជន៍ដល់ការបញ្ជាក់នូវការពិត ។ ក្នុងករណីមានការជំទាស់ចៅក្រមត្រូវសំរេចរឿងនេះដោយដីកាបង្គាប ដែលត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុសវនាការ ។

មាត្រា ១៣៤.-

សាក្សីទាំងឡាយណាដែលមិនបានស្បថ នៅពេលស៊ើបអង្កេតត្រូវស្បថសិនមុននឹងឆ្លើយ ។

សាក្សីទាំងឡាយណាដែលចូលមកឆ្លើយតបតាមអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិ នៃចៅក្រមនោះមិនចាំបាច់ស្បថ ឡើយ ។

សាក្សីក្រោយពីបានឆ្លើយជូនតុលាការរួចហើយ អាចនៅក្នុងបន្ទប់សវនាការបាន ។ តាមសំណូមពររបស់ សាក្សី ចៅក្រមអាចអនុញ្ញាតអោយចេញទៅក្រៅបាន កាលណាសាក្សីនោះមិនចាំបាច់ឆ្លើយបញ្ជាក់អ្វីទៀតនោះ ។

មាត្រា ១៣៥.-

វត្ថុតាងទាំងឡាយត្រូវយកមកបង្ហាញម្តងទៀតដល់សាក្សី និងគូភាគី ប៉ុន្តែទម្រង់បែបបទនេះកាលណា មិនបានបំពេញក៏មិនបណ្តាលអោយការជំនុំជំរះមានមោឃភាពដែរ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ១៣៦.-

បើជនជាប់ចោទឬសាក្សីជាមនុស្ស គ ថ្លង់ ប៉ុន្តែចេះសរសេរអក្សរនោះ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវសរសេរសំនួរ និងការកត់សំគាល់ផ្សេងៗអោយទៅជនជប់ចោទឬសាក្សី គ ថ្លង់នោះ ដើម្បីអោយឆ្លើយមកវិញដោយលាយលក្ខណ៏អក្សរ ។ បើជន គ ថ្លង់ មិនចេះសរសេរអក្សចៅក្រមត្រូវតែងតាំងដោយឯកឯងនូវជនម្នាក់ដែលមានទម្លាប់ទាក់ទងមនុស្ស គ ថ្លង់ ដោយកាយវិការដើម្បីធ្វើជាអ្នកបកប្រែ ។

មាត្រា ១៣៧.-

ក្រោយពីការសួរដេញដោល ចៅក្រមត្រូវបើកអោយនិយាយជាបន្តបន្ទាប់គ្នា គឺដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នកទទួលខុសត្រូវខាងរដ្ឋប្បវេណី ជនជាប់ចោទ មេធាវី ឬអ្នកការពារដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី តំណាងអយ្យការ មេធាវី ឬអ្នកការពារអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ហើយជាចុងក្រោយបង្អស់ មេធាវី ឬអ្នកការពារជនជាប់ចោទ ។ ការបំពេញទំរង់បែបបទខាងលើនេះ ត្រូវកត់ត្រាក្នុងកំណត់ហេតុសវនាការ និងក្នុងសាលក្រម បើពុំធ្វើដូច្នោះទេត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ១៣៨.-

តំណាងអយ្យការ ត្រូវមានមតិត្រឹមត្រូវតែទៅលើអង្គហេតុនៃការសួរដេញដោលប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែនៅលើឧប្បត្តិហេតុទាំងឡាយដែរ ហើយកាលណាតំណាងអយ្យការប្រកាសថា យល់ព្រមតាមសេចក្តីសំរេចរបស់តុលាការ នោះទើបចាត់ទុកថាគ្រប់គ្រាន់តាមផ្លូវច្បាប់ ។

មាត្រ ១៣៩.-

ដរាបណាចៅក្រមពុំទាន់ប្រកាសសាលក្រមរបស់ខ្លួននៅឡើយទេ ដរាបនោះគូភាគីអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ឬជូនឯកសារទាំងឡាយដែលខ្លួនយល់ថា មានប្រយោជន៏ទៅតុលាការជានិច្ច ។

មាត្រា ១៤០.-

តុលាការជំនុំជំរះដោយចេញសាលក្រមរបៀបទៅអញ្ញត្រកម្មទាំងអស់ដែលតំណាងអយ្យការ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និងជនជាប់ចោទយល់ថា ត្រូវលើកយកមកជជែកគ្នាពីព្រោះមានប្រយោជន៏ ។

ប្រសិនបើអញ្ញត្រកម្មស្តីពីអសមត្ថកិច្ច នោះតុលាការត្រូវតែសំរេចជាមុនសិននៅលើអញ្ញត្រកម្មស្តីពីអសមត្ថកិច្ចនោះ ។

ប៉ុន្តែបើសិនណា ដើម្បីនឹងវាយតំលៃទៅលើអញ្ញត្រកម្មស្តីពីអសមត្ថកិច្ចនោះបាន លុះត្រាតែពិនិត្យដល់អង្គសេចក្តីសិន នោះតុលាការអាចសំរេចភ្ជាប់ឧប្បត្តិហេតុនោះទៅអង្គសេចក្តីបាន ។ បន្ទាប់មកតុលាការត្រូវ

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សំរេចអំពីសមត្ថកិច្ចដោយចេញសេចក្តីសំរេចមួយផ្សេងពីសេចក្តីសំរេចលើអង្គសេចក្តី ។ បើតុលាការសំរេចថាគ្មានសមត្ថកិច្ចនោះតុលាការមិនបាច់ពិនិត្យដល់អង្គសេចក្តីឡើយ ។

មាត្រា ១៤១.-

កាលណាការសួរដេញដោលការសន្និដ្ឋានទោស ការសន្និដ្ឋានការពារបានធ្វើចប់សព្វគ្រប់ ហើយចៅក្រមប្រកាសថយខ្លួនទៅបន្ទប់សម្ងាត់សំរាប់ពិភាក្សា ។ ចាប់ពីពេលនេះទៅ ការជូនសំអាងឬពាក្យសុំណាមួយមិនអាចធ្វើបានទៀតឡើយ ។

មាត្រា ១៤២.-

សាលក្រមទាំងអស់ត្រូវប្រកាសជាសាធារណៈ មានន័យថា ត្រូវអានយ៉ាងឮដោយចៅក្រម ។ សាលក្រមត្រូវបានសំរេចចេញក្នុងថិរវេលាយ៉ាងខ្លីបំផុត ។ កាលណាសាលក្រមពុំអាចចេញភ្លាមបានទេ ចៅក្រមត្រូវប្រកាសនៅពេលសវនាការ និងអំពីថ្ងៃសវនាការខាងមុខ ដែលសាលក្រមនោះនឹងត្រូវប្រកាសដើម្បីឱ្យអ្នកមានប្រយោជន៍ក្នុងរឿងក្តីនោះចូលមកស្តាប់ ។

មាត្រា ១៤៣.-

សាលក្រមទាំងឡាយត្រូវមានពីរផ្នែក គឺ : ផ្នែកខាងលក្ខណសម្បត្តិ និង ផ្នែកសាលក្រមសុទ្ធសាធ ។

១-ផ្នែកខាងលក្ខណៈសម្បត្តិ ដែលសសេរនៅក្បាលសាលក្រមត្រូវមានៈ គោត្តនាម និងនាម វិជ្ជាជីវៈ ទីលំនៅ និងតួនាទីនៃគូភាគី គោត្តនាម និងនាមរបស់មេធាវី ឬអ្នកការពារបទចោទប្រកាន់ និងសំណូមពររបស់គូក្តីប្រសិនបើមានសុំសេចក្តីរំលឹកអំពីនីតិវិធី ដែលបានប្រព្រឹត្តដោយមានចុះនិទ្ទេសនូវអំពើ និងកិច្ចធំៗ ព្រមទាំងឧប្បត្តិហេតុនានា ដែលតុលាការបានសំរេចហើយ ។ លក្ខណៈសម្បត្តិនេះក៏ត្រូវមានផងដែរនូវសំនួរ និងចំលើយដែលបានធ្វើនៅពេលសវនាការ ។

២-ផ្នែកខាងសាលក្រមសុទ្ធសាធ ត្រូវចែកចេញជាពីរផ្នែកទៅទៀត គឺៈ ផ្នែកខាងសំអាងហេតុ និងផ្នែកខាងសេចក្តីសំរេច ។

ក-សំអាងហេតុ គឺយោបល់ទាំងឡាយ ដែលនាំឱ្យកំនត់ចេញសេចក្តីសំរេចរបស់តុលាការ ។

ខ-សេចក្តីសំរេចបញ្ជាក់ពីវិធានការទាំងឡាយដែលបានចាត់ ឬការផ្តន្ទាទោសដែលតុលាការបានសំរេច ។

មាត្រា ១៤៤.-

សាលក្រមណាក៏ដោយ ត្រូវមានសំអាងហេតុគ្រប់ចំណុចសំខាន់ៗ នៃបទចោទប្រកាន់ និងគ្រប់ចំណុចនៃពាក្យសុំរបស់គូភាគី ។ សំអាងហេតុត្រូវតែច្បាស់លាស់ មានន័យថា បញ្ជាក់ឱ្យប្រាកដនូវគំនិតរបស់ចៅក្រមដោយឥតនាំអោយមានការភ័ន្តច្រឡំ ឬសេចក្តីផ្ទុយគ្នានោះឡើយ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សេចក្តីសំរេចដែលជាផ្នែកសំខាន់បំផុតនៃសាលក្រម ក៏ត្រូវតែសរសេរឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដូចសំអាងហេតុដែរ ។ នៅក្នុងសេចក្តីសំរេច ត្រូវចុះអត្ថបទច្បាប់ទាំងឡាយ ដែលការសំរេចត្រូវផ្អែកទៅលើ ។

មាត្រា ១៤៥.-

សាលក្រមត្រូវតែសរសេរភ្លាម១ ហើយត្រូវអាននៅពេលសវនាការ កាលណាចៅក្រមត្រលប់មកពីបន្ទប់សម្ងាត់សំរាប់ពិភាក្សាវិញ ។

មានតែផ្នែកខាងសំអាងហេតុ និងផ្នែកខាងសេចក្តីសំរេចទេ ដែលត្រូវអានជាសាធារណៈ ។ មុននឹងអានសាលក្រម ចៅក្រមត្រូវចុះហត្ថលេខានៅក្នុងសាលក្រមនោះសិន ។

មាត្រា ១៤៦.-

ជនជាប់ចោទដែលត្រូវបានរួចខ្លួន អាចស្នើភ្លាមបាននូវពាក្យសុំសំណងជំងឺចិត្ត ។ ប៉ុន្តែ ពាក្យបណ្តឹងសុំនោះ នឹងអាចទទួលបាន កាលបើជននោះបញ្ជាក់បានថា ដើមចោទមានកំហុស ហើយកំហុសនោះបាននាំអោយមានបណ្តឹងឡើង ដោយអសុទ្ធចិត្ត ឬដោយឥតបានពិចារណាឱ្យបានល្អិតល្អន់ ។ មានតែតុលាការដែលកាត់សេចក្តីរឿងនោះទេ ដែលមានសមត្ថកិច្ចជំនុំជំរះរឿងបណ្តឹងនេះ ។

មាត្រា ១៤៧.-

ចំពោះការបង្វិលវត្ថុតាងឱ្យទៅជនជាប់ចោទវិញ ក្នុងករណីដែលជនជាប់ចោទរួចខ្លួន តុលាការត្រូវបង្គាប់ឱ្យប្រគល់វត្ថុតាងនោះឱ្យទៅជនជាប់ចោទ កាលណាឃើញថាវត្ថុទាំងនោះ ជារបស់ជនជាប់ចោទពិតប្រាកដ ។ បើមានសេចក្តីសង្ស័យ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួចក៏ដោយតុលាការត្រូវ ប្រកាសថា វត្ថុតាងត្រូវបង្វិលទៅឱ្យម្ចាស់ដើមត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់វិញ ។ នេះគឺបើឱ្យគូក្តីដែលមានប្រយោជន៍ និងសុំសងវត្ថុនោះទៅតុលាការផ្នែករដ្ឋប្បវេណីដើម្បីកំណត់រកម្ចាស់ដើមត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ឱ្យឃើញ ។

មាត្រា ១៤៨.-

ទោះជាក្នុងករណីជនជាប់ចោទត្រូវបានរួចខ្លួនក៏ដោយ វត្ថុតាងត្រូវតែប្រកាសរឹបអូស កាលណាច្បាប់ចែងឱ្យរឹបអូស ឧទាហរណ៍ -ដូចជាក្នុងករណីកាន់កាប់គ្រឿងអាវុធដោយខុសច្បាប់ ករណីក្លែងវត្ថុផ្សេង១ ។ល ។

មាត្រា ១៤៩.-

បើអំពើប្រព្រឹត្តនោះគ្រាន់តែជាបទលហុប៉ុណ្ណោះ តុលាការត្រូវកំណត់ទណ្ឌកម្មជាលហុ ហើយសំរេចសំណងជំងឺចិត្ត ប្រសិនបើមានពាក្យសុំ ។

មាត្រា ១៥០.-

នៅក្នុងសាលក្រមត្រង់សេចក្តីសំរេច ហើយបន្ទាប់ពីបានប្រកាសពិរុទ្ធភាព នៃជនជាប់ចោទ និងការ

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកទទួល ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី សាលក្រមត្រូវកំណត់មូលទោស និងអនុទោស ប្រសិនបើមាន។ ម្យ៉ាងវិញ ទៀតសាលក្រមត្រូវមានចុះជានិទ្ទេស នូវអត្ថបទច្បាប់ដែល លើកយកមកអនុវត្ត។

មាត្រា ១៥១.-

ជាមួយគ្នានឹងការសំរេចអំពីទោស តុលាការក៏ត្រូវសំរេចផងដែរអំពីការជួសជុលសំណង និងជំងឺចិត្ត។

មាត្រា ១៥២.-

ជនជាប់ចោទ ដែលតុលាការសំរេចអោយរួចខ្លួន ត្រូវដោះលែងភ្លាម ប្រសិនបើសាលក្រមមិនត្រូវបានគេប្តឹងឧទ្ធរណ៍ភ្លាមទេ។ ប្រសិនបើតុលាការសំរេចផ្តន្ទាទោស ហើយបើជនជាប់កំពុងនៅជាប់ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ជនជាប់ចោទនោះនៅជាប់ឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្នដដែល។

មាត្រា ១៥៣.-

ក្នុងករណីផ្តន្ទាទោស សាលក្រមត្រូវបានអនុវត្ត និងធានាដោយរដ្ឋអាជ្ញាចំពោះទោសគុក និងការទារប្រាក់ពិន័យ។ ចំណែកឯការជួសជុលសំណង និងជម្ងឺចិត្តនោះ ត្រូវបានអនុវត្តក្រោយពីមានពាក្យសុំនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់ៗបានសុំតាមចំណែករបស់ខ្លួន។

មាត្រា ១៥៤.-

បើជនជាប់ចោទនៅក្រៅឃុំការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ផ្អាកការអនុវត្តន៏សាលក្រមសិនមានន័យថា ជនជាប់ចោទត្រូវនៅក្រៅឃុំដដែល ។

មាត្រា ១៥៥.-

គ្រប់សាលក្រមចំពោះមុខ របស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌ អាចត្រូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានក្នុងរយៈពេលពីរខែគត់គិតពីថ្ងៃប្រកាសសាលក្រម ។

ជំពូកទី៦

សាលាឧទ្ធរណ៍

មាត្រា ១៥៦.-

សាលាឧទ្ធរណ៍តាំងនៅភ្នំពេញ ។

សមត្ថកិច្ចរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍លាតសន្ធឹងនៅលើដែនដីទាំងមូលនៃរដ្ឋកម្ពុជា ។

មាត្រា ១៥៧.-

ក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌក៏ដូចជារឿងក្តីឯទៀតដែរ សាលាឧទ្ធរណ៍ជំនុំជំរះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលប្តឹងមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសំរេចទាំងឡាយរបស់តុលាការយោធា តុលាការខេត្ត-ក្រុងព្រមទាំងសេចក្តីសំរេចទាំងឡាយរបស់

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

អយ្យការអមតុលាការថ្នាក់ក្រោមទាំងនោះ ។

មាត្រា ១៥៨.-

សាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងពេលជំនុំជំរះត្រូវមានសមាសភាព ចៅក្រម ៣រូប ដែលមួយរូបជាប្រធាន តំណាងមហាអយ្យការមួយរូប និងក្រឡាបញ្ជីមួយរូប ។

មាត្រា ១៥៩.-

អមសាលាឧទ្ធរណ៍មានមហាអយ្យការមួយដែលមានអគ្គរដ្ឋអាជ្ញា និង អគ្គរដ្ឋអាជ្ញារង និងរដ្ឋអាជ្ញា ។ សមត្ថកិច្ចរបស់អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាលាតសន្ធឹងលើដែនដីទាំងមូលនៃរដ្ឋកម្ពុជា ។ ក្នុងករណីមានធុរៈដោយមានជំងឺ ឬដោយហេតុអ្វីផ្សេងទៀត អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបានជំនួសដោយអគ្គរដ្ឋអាជ្ញារង ដែលចាស់ជាងគេ ក្នុងបណ្តាសក្តិខ្ពស់ជាងគេ ប្រសិនបើមានអគ្គរដ្ឋអាជ្ញារងច្រើនរូប ។

មាត្រា ១៦០.-

មុខងារសំខាន់របស់អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ គឺធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន នៅពេលសវនាការ និងប្តឹងសាទុក្ខទៅតុលាការកំពូល ចំពោះសាលដីការសាលាឧទ្ធរណ៍ដែលខ្លួនឃើញថា មានការភ័ន្តច្រឡំ ឬខុសច្បាប់ ។

មាត្រា ១៦១.-

ជនមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍គឺៈ

-ជនជាប់ចោទ ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវខាងរដ្ឋប្បវេណី

-ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

-រដ្ឋអាជ្ញា ។

មាត្រា ១៦២.-

ជនជាប់ចោទ ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលចង់ ប្រើសិទ្ធិឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួន ត្រូវប្រើសិទ្ធិនោះ ដោយខ្លួនឯង ឬដោយអាជ្ញានុការី "អ្នកទទួលអំណាច"អំណាចដែលប្រគល់ទៅអោយអាជ្ញានុការីនោះ ត្រូវធ្វើជាពិសេស ។ មានតែឪពុក ឬម្តាយនៃអនីតិជនទេ ទើបអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំនួសកូនដោយមិនបាច់មានលិខិតប្រគល់អំណាចពិសេសនោះ ។ រីឯអ្នកអាណាព្យាបាលក៏ដូច្នោះដែរ ។

មាត្រា ១៦៣ៈ

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មានអានុភាពផ្ទេរសមត្ថកិច្ច មានន័យថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រគល់ដល់សាលាជំរះក្តីជាន់ទី២ "សាលាឧទ្ធរណ៍" គ្រប់ចំណុចទាំងអស់នៃអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់ ដែលតុលាការជាន់ក្រោមបានពិនិត្យ ។

មាត្រា ១៦៤.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សាលាឧទ្ធរណ៍នៅពេលទទួលជំនុំជំរះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្តឹងដោយជនជាប់ចោទ ពុំអាចដាក់បន្ថែមទម្ងន់ទោសលើជនជាប់ចោទបានឡើយ ។ សាលាឧទ្ធរណ៍អាចកែប្រែសាលក្រមបាន តែក្នុងន័យអោយផលប្រយោជន៍ទោជនជាប់ចោទ ។

សាលាឧទ្ធរណ៍អាចកែប្រែបទល្មើស ដែលចៅក្រមជាន់ទី១បានសំរេច ប៉ុន្តែល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលពុំមានការបន្ថែមទម្ងន់អ្វីទៅលើការផ្តន្ទាទោសជនជាប់ចោទទេ ។

សាលាឧទ្ធរណ៍អាចអនុវត្តផងដែរលើអង្គហេតុ នូវច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងពីអត្ថបទច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលសាលក្រមមុនបានសំអាងដោយរក្សាការផ្តន្ទាទោសនៅដដែល ។

មាត្រា ១៦៥.-

សាលាឧទ្ធរណ៍មិនអាចសំរេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនជាប់ចោទ បន្ថែមអនុទោសទៅលើមូលទោសដែលចៅក្រមជាន់ទី ១ ភ្លេចសំរេចនោះបានទេ ។

ប៉ុន្តែក្នុងករណី ដែលអនុទោសត្រូវតែមានដាច់ខាតនោះ សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវតែពន្យល់អំពីការដែលខ្លួនមិនអាចកែតម្រូវការភ្លេចរបស់ចៅក្រមជាន់ទី ១ បានដោយគ្មានបណ្តឹងពីអយ្យការ ។

ប្រសិនបើសាលាឧទ្ធរណ៍តម្កល់សាលក្រម ដោយឥតបញ្ជាក់ដូចខាងលើនេះទេ សាលដីការបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវមានកំហុសដូចសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ក្រោមដែរ ។ ហេតុដូចនេះ សាលដីកានោះត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ១៦៦.-

សាលាឧទ្ធរណ៍មិនអាចសំរេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនជាប់ចោទដោយតម្លើងចំនួនទឹកប្រាក់នៃសំណងនិងជំងឺចិត្តដែលតុលាការជាន់ទី ១ សំរេចអោយសងទៅដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះបានឡើយ ។

មាត្រា ១៦៧.-

សាលាឧទ្ធរណ៍អាចកំណត់តម្លើងអត្រាប្រាក់ពិន័យបាន ដោយលុបទោសគុក ។ តុលាការសំរេចកែប្រែទោសគុកជាទោសពិន័យវិញទោះជាទោសគុកនោះមានថិរវេលាតិចយ៉ាងណាក៏ដោយ ហើយអត្រាពិន័យខ្ពស់យ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយហេតុថា ទម្ងន់ទោសមិនស្ថិតនៅលើថិរវេលា ឬអត្រាទេ ប៉ុន្តែនៅលើចំណាត់ថ្នាក់នៃស្ថានទម្ងន់ទោស មានន័យថា ទោសគុកធ្ងន់ជាងទោសពិន័យ ។

មាត្រា ១៦៨.-

ផ្ទុយទៅវិញ សាលាឧទ្ធរណ៍អាចសំរេចទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនជាប់ចោទ នូវការដាក់គុកបង្ខំលើរូបកាយដែលតុលាការថ្នាក់ក្រោមភ្លេចកំណត់ ពីព្រោះនេះពុំមែនជាទោសទេគឺជានីតិវិធីអនុវត្តសាលក្រមដែល

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ត្រូវតែមានតាមច្បាប់កំណត់ ។

មាត្រា ១៦៩.-

ក្នុងករណីដែលតុលាការជាន់ទីមួយសំរេចអោយជនជាប់ចោទរួចខ្លួន ហើយដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទូទៅនោះ សាលាឧទ្ធរណ៍អាចសំរេចអំពីទោសទាំងឡាយបាន រួមទាំងអនុទោស និង សំណងជម្ងឺចិត្តផង ។

មាត្រា ១៧០.-

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញា និង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទោះជាគ្មានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនជាប់ចោទក៏ដោយលើករឿងទាំងអស់ដែលតុលាការថ្នាក់ក្រោមបានសំរេចរួច ហើយទាំងបញ្ហាដាក់បន្ទុក និងបញ្ហាដោះបន្ទុក អោយសាលាឧទ្ធរណ៍ពិនិត្យ និង សំរេច ។ ដូចនេះ សាលាឧទ្ធរណ៍អាចកំណត់តម្លើងទណ្ឌកម្មបាន ឬសំរេចអោយជនជាប់ចោទរួចខ្លួន ។

មាត្រា ១៧១.-

សាលាឧទ្ធរណ៍អាចសំរេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញា អំពីអនុទោសទាំងឡាយដែលចៅក្រមជាន់ទីមួយភ្លេចកំណត់ ។

មាត្រា ១៧២.-

ប៉ុន្តែបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញានឹងមានអានុភាពយ៉ាងនេះបានលុះណាតែបណ្តឹងនោះជាបណ្តឹងទូទៅ ។

បើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញា ក៏រិតទៅលើតែអ្វីមួយនោះ នោះសាលាឧទ្ធរណ៍អាចសំរេចបានតែនៅក្នុងរង្វង់ដែលកំណត់ដោយបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ ។

មាត្រា ១៧៣.-

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញា នឹងចាត់ទុកជាបណ្តឹងទូទៅ កាលណារដ្ឋអាជ្ញាប្តឹងថា ទោសដែលកំណត់នោះស្រាលពេក ។

មាត្រា ១៧៤.-

ថ្វីត្បិតតែបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់រដ្ឋអាជ្ញា មានអានុភាពទូលំទូលាយយ៉ាងណាក៏ដោយ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះអនុវត្តតែលើបណ្តឹងអាជ្ញាហើយមិនអាចមានអានុភាពទៅលើបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឡើយ ។

មាត្រា ១៧៥.-

សាលាឧទ្ធរណ៍មានសិទ្ធិកែប្រែបទល្មើស ដែលចៅក្រមជាន់ទីមួយបានសំរេច ប៉ុន្តែមិនត្រូវបញ្ចូនធាតុផ្សំថ្មីដែលចៅក្រមជាន់ទីមួយនោះពុំទាន់បានទទួលនិងជំនុំជំរះឡើយ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ១៧៦.-

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្វើដោយភាគីណាក៏ដោយ តាមគោលការណ៍ ត្រូវធ្វើនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីដែលចេញសាលក្រម ។ អ្នកប្តឹងឧទ្ធរណ៍ មិនចាំបាច់អោយដំណឹង នៃការប្តឹងរបស់ខ្លួននោះទៅភាគីផ្សេងទៀតទេ ។ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវចុះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុបញ្ជីមួយ ប្រើសំរាប់ចុះពាក្យបណ្តឹង ។ ក្រឡាបញ្ជី និងអ្នកប្តឹងត្រូវចុះហត្ថលេខាឬផ្តិតមេដៃលើបណ្តឹងដែលចុះក្នុងបញ្ជី ។ អ្នកប្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចជំនួសបានដោយ អាជ្ញានុការី ដែលមានលិខិតប្រគល់សិទ្ធិពិសេស ។

មាត្រា ១៧៧.-

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើដោយសំបុត្រអនុសិដ្ឋ ឬសំបុត្រធម្មតាបានដែរ ប៉ុន្តែសំបុត្រនេះ ត្រូវផ្ញើទៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃតុលាការនោះ ។ លិខិតនេះត្រូវមានបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីឆន្ទៈរបស់អ្នកប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ។

មាត្រា ១៧៨.-

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើបានក្នុងរយៈពេលពីរខែ ។ កាលណាសាលក្រមត្រូវបានសំរេច ដោយចំពោះមុខ រយៈពេលនេះចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃប្រកាសសាលក្រម ។ កាលណាសាលក្រមសំរេចដោយកំបាំងមុខរយៈវេលាត្រូវគិតពីថ្ងៃផុតកំណត់ប្តឹងជំទាស់ ។

ភាគីមិនចូលខ្លួនអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានមុនផុតរយៈពេលនៃការប្តឹងជំទាស់ ។

មាត្រា ១៧៩.-

ក្នុងរយៈពេលឧទ្ធរណ៍ និងក្នុងរយៈពេលជំនុំជំរះឧទ្ធរណ៍ ការអនុវត្តសាលក្រមរបស់តុលាការថ្នាក់ក្រោមត្រូវផ្អាកសិន។

មារត ១៨០.-

សម្រង់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ សម្រង់សាលក្រម សំណុំរឿង និងបណ្តឹងដែលអ្នកប្តឹងឧទ្ធរណ៍ យល់ឃើញថាត្រូវដាក់បន្ថែមលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួន ត្រូវបញ្ជូនទាំងអស់មកការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី នៃសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈយ៉ាងខ្លីបំផុត ។ បន្ទាប់មក ប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍បញ្ជូនសំណុំរឿងមកអគ្គរដ្ឋអាជ្ញា ដើម្បីអោយអគ្គរដ្ឋ-អាជ្ញាអាចធ្វើការសន្និដ្ឋាននៅពេលសវនាការបាន ។

មាត្រា ១៨១.-

ប្រសិនបើជនដែលតុលាការផ្តន្ទាទោសនោះត្រូវចាប់ខ្លួនជននោះត្រូវបញ្ជូនខ្លួនក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុតតាមបញ្ជារបស់រដ្ឋអាជ្ញា ឬរបស់ចៅក្រមពីមន្ទីរឃុំឃាំងខេត្ត-ក្រុងសាមី មកមន្ទីរឃុំឃាំងភ្នំពេញ ។

មាត្រា ១៨២.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សាលដីកាកំបាំងមុខសំរេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ អាចប្តឹងជំទាស់បានតាមនីតិវិធីប្តឹងជំទាស់ក្នុងទំរង់បែបបទ និងក្នុងរយៈកាលដូចសាលក្រមសំរេចសេចក្តីកំបាំងមុខដោយតុលាការព្រហ្មទណ្ឌខេត្ត ក្រុងដែរ ។

មាត្រា ១៨៣.-

បណ្តឹងជំទាស់ លើការកោះហៅអោយចូលខ្លួនទៅសវនាការនៅពេលខាងមុខ ។ បើកាលណាអ្នកប្តឹងជំទាស់ពុំបានចូលខ្លួនទេនោះសាលដីការបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ដែលសំរេចសេចក្តីលើកទីពីរ ហើយដែលសំរេចកំបាំងមុខ ទុកជាចំពោះមុខ មិនអាចនឹងប្តឹងជំទាស់បានទៀតទេ លើកលែងតែប្តឹងសាទុក្ខទៅតុលាការកំពូល ។

មាត្រា ១៨៤.-

របាយការណ៍ធ្វើដោយចៅក្រមម្នាក់របស់សាលាឧទ្ធរណ៍ មានកម្មវត្ថុបំភ្លឺជូនជាសាធារណៈអំពីឯកសារទាំងឡាយនៃរឿង ដើម្បីធ្វើឱ្យសមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជំរះដែលនៅចំពោះមុខគូរភាគីបានដឹងមិនមែនគ្រាន់តែសាលក្រម ដែលត្រូវបានគេប្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះទេ ប៉ុន្តែដឹងអំពីធាតុផ្សំទាំងឡាយ ដែលបានដាក់ជូនឱ្យចៅក្រមជាន់ទីមួយពិនិត្យ និងសំរេច ។

ការបំពេញបែបបទខាងលើនេះ ត្រូវកត់ត្រាចូលក្នុងសាដីកា បើពុំនោះទេត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ១៨៥.-

ប្រសិនបើសាលាឧទ្ធរណ៍បង្គាប់អោយចៅក្រមម្នាក់ក្នុងបណ្តាចៅក្រមរបស់ខ្លួនធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ចៅក្រមនេះត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ថ្មីមួយទៀត កាលណាការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមបានធ្វើចប់ ។ របាយការណ៍នេះត្រូវដាក់មកក្នុងសំណុំរឿង ដែលសាលាឧទ្ធរណ៍នឹងលើកយកមកបើកសវនាការ បើពុំនោះទេត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ១៨៦.-

របាយការណ៍នេះត្រូវសរសេរជាលាយល័ក្ខអក្សរ ហើយត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង ។

អ្នកប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានសួរចំលើយ ក្រោយពេលដែលរបាយការណ៍ខាងលើនេះ អានអោយស្តាប់រួច ។ ក្នុងរឿងសាមញ្ញ របាយការណ៍នេះធ្វើដោយសង្ខេបក៏បាន ។ ប៉ុន្តែក្នុងរឿងស្មុគស្មាញរបាយការណ៍ត្រូវតែធ្វើឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដើម្បីឱ្យតុលាការអាចវិនិច្ឆ័យរឿង ដោយបានដឹងរឿងសព្វគ្រប់ ។

មាត្រា ១៨៧.-

ក្រោយពីស្តាប់របាយការណ៍រួច សាលាឧទ្ធរណ៍ស្តាប់ចំលើយរបស់ជនជាប់ចោទ និងអ្នកទទួលខុសត្រូវខាងរដ្ឋប្បវេណី ។ បន្ទាប់មកសាលាឧទ្ធរណ៍ស្តាប់ចំលើយ របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រសិនបើមាន ។

បើគូក្តីមានអ្នកការពារសិទ្ធិ អ្នកការពារសិទ្ធិនេះ ត្រូវសន្និដ្ឋានការពារមុនតំណាងមហាអយ្យការមាន

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មតិមួយក្នុងករណីភាគីប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ។

ប្រសិនបើរដ្ឋអាជ្ញាជាអ្នកប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ តំណាងមហាអយ្យការត្រូវមានមតិមុនអ្នកការពារ ។ លំដាប់លំដោយខាងលើនេះ បើពុំធ្វើទេក៏មិននាំអោយមោឃភាពដែរ ។

មាត្រា ១៨៨.-

របៀបរបបបង្ហាញភស្តុតាង ត្រូវធ្វើដូចរបៀបបង្ហាញភស្តុតាងនៅតុលាការខេត្ត-ក្រុងដែរ ។

មាត្រា ១៨៩.-

សាលាឧទ្ធរណ៍អាចចាត់វិធានការស៊ើបអង្កេតទាំងឡាយបាន ដូចតុលាការខេត្ត-ក្រុង ដូចជាកោសល្យវិច័យចុះពិនិត្យដល់ទីកន្លែងប្រមូលភស្តុតាង... ។ល ។ដែលខ្លួនយល់ឃើញថា មានសារៈសំខាន់ដើម្បីបំភ្លឺតុលាការ ។

មាត្រា ១៩០.-

ការលើកវត្ថុតាងមកបង្ហាញចំពោះមុខសាលាឧទ្ធរណ៍មិនជាការចាំបាច់ទេ កាលណាការបង្ហាញវត្ថុតាងនោះបានធ្វើត្រឹមត្រូវរួចម្ដង ហើយនៅចំពោះមុខតុលាការជាន់ទីមួយ ។

មាត្រា ១៩១.-

សាលាឧទ្ធរណ៍ មានឆន្ទានុសិទ្ធិដើម្បីស្ដាប់ ឬមិនស្ដាប់ជាថ្មីម្ដងទៀត នូវចម្លើយសាក្សី ដែលត្រូវបានចៅក្រមជាន់ទីមួយស្ដាប់រួចហើយ ។

សាលាឧទ្ធរណ៍អាចសំរេចថា ត្រូវស្ដាប់ ឬមិនស្ដាប់សាក្សីថ្មី ទោះជាជនជាប់ចោទ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី មេធាវី ឬតំណាងមហាអយ្យការបានប្ដឹងសុំឱ្យស្ដាប់ក៏ដោយ ។ បើសាលាឧទ្ធរណ៍មិនយល់ព្រមតាម ពាក្យសុំខាងលើនេះទេ បានន័យថា បើសាលាឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថា សាក្សីថ្មីនោះពុំមានអ្វីនាំមកបំភ្លឺដល់ ការសួរដេញដោលទេ សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញសាលដីការប្រៀបមួយ បញ្ជាក់អំពីមូលហេតុខាងលើនេះ បើពុំនោះទេ ត្រូវចុះយោបល់របស់ខ្លួនក្នុងសាលដីកាស្ថាពរ ។

មាត្រា ១៩២.-

សាលាឧទ្ធរណ៍មានសិទ្ធិបង្គាប់ឱ្យធ្វើការស៊ើបសួរបន្ថែម ជាលាយល័ក្ខអក្សរមួយទៀតបាន កាលណាខ្លួនយល់ឃើញថាការស៊ើបសួរដែលធ្វើរួចហើយនោះ នៅពុំទានគ្រប់គ្រាន់ទេ ។ ក្នុងករណីនេះសាលាឧទ្ធរណ៍ ចាត់តាំងសមាជិករបស់ខ្លួនម្នាក់ឱ្យទទួលការស៊ើបអង្កេតនេះ ។

ភារកិច្ច និងរបៀបរបបចាត់តាំងចៅក្រម ត្រូវធ្វើដូចភារកិច្ច និងរបៀបរបបចាត់តាំងចៅក្រមនៅជាន់ទីមួយដែរ ។ ចៅក្រមដែល ត្រូវបានចាត់ខាងលើនេះ ប្រសិនបើចាំបាច់អាចប្រគល់សិទ្ធិរបស់ខ្លួនទៅចៅក្រមថ្នាក់

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ក្រោមទៀតបាន។

មាត្រា ១៩៣.-

ប្រសិនបើមានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ច្រើនព្រមៗគ្នា គឺបណ្តឹងរបស់រដ្ឋអាជ្ញា របស់ជនជាប់ចោទ មេធាវី ឬ របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នោះត្រូវតំណាងមហាអយ្យការ ជាអ្នកសន្និដ្ឋានមុន ពីព្រោះរដ្ឋអាជ្ញាបានលើឡើងមកវិញគ្រប់ចំនុច នៃបណ្តឹងអាជ្ញា។

បើដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនជាប់ចោទប្តឹងឧទ្ធរណ៍ដូចគ្នា នោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវឆ្លើយមុន ទើបជនជាប់ចោទឆ្លើយការពារខ្លួនជាខាងក្រោយ។

មាត្រា ១៩៤.-

សាលដីការទាំងឡាយត្រូវមានសំអាងហេតុ ប៉ុន្តែបើសាលាឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថា ត្រូវតម្កល់សេចក្តីសំរេចរបស់ចៅក្រមជាន់ទីមួយ ដោយផ្អែកលើសំអាងហេតុដែលមាននៅក្នុងសាលក្រម នោះសាលាឧទ្ធរណ៍ប្រកាសថា អនុម័តឯកភាពលើសំអាងហេតុនោះ ដោយឥតចាំបាច់លើកសំអាងហេតុ នោះមកសរសេរម្តងទៀតឡើយ។

នៅចំពោះមុខសាលាឧទ្ធរណ៍ បើមានការលើកឡើងអំពីអញ្ញត្រកម្មឬមានការសន្និដ្ឋានថ្មី សាលាជំរះក្តីនេះត្រូវសំរេចយ៉ាងច្បាស់លាស់អំពីអញ្ញត្រកម្ម និង សេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលអាចអោយរឿងមានសភាពថ្មីមួយ ។

កាលណាសាលាឧទ្ធរណ៍សំរេចបដិសេធសាលក្រម ដែលត្រូវគេប្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវតែអោយយោបល់របស់ខ្លួន ដែលជាហេតុនាំអោយខ្លួនសំរេចនោះ ។

មាត្រា ១៩៥.-

ចំពោះការប្រកាស ការសរសេរភាពត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ការចុះហត្ថលេខា និងការបកស្រាយសាលដីការនោះត្រូវយកនីតិក្រមប្រើសំរាប់ធ្វើសាលក្រមតុលាការព្រហ្មទណ្ឌខេត្ត-ក្រុង មកអនុវត្តកិច្ចការខាងលើនេះដូចគ្នា ។

មាត្រា ១៩៦.-

កាលណាសាលក្រមត្រូវបានបដិសេធ ពីព្រោះអង្គហេតុមិនចូលជាបទល្មើសមជ្ឈិម ឬឧក្រិដ្ឋណាមួយ សាលាឧទ្ធរណ៍សំរេចអោយជនជាប់ចោទរួចខ្លួនពីបទចោទ ។

មាត្រា ១៩៧.-

កាលណាសាលក្រមត្រូវបានទទួលការឯកភាព ហើយអង្គហេតុតំរូវអោយផ្តន្ទាទោសទៅជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមធ្ងន់ សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញដីការយកទណ្ឌិតទៅដាក់គុក ឬចេញដីកាចាប់ខ្លួនកាលណាកិច្ចការនេះកើតមាន ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ១៩៨.-

សាលាឧទ្ធរណ៍មានសិទ្ធិលើកករណីមកជំនុំជំរះផ្ទាល់ កាលណាខ្លួនបដិសេធសាលក្រមរបស់តុលាការជាន់ទីមួយ ។

បញ្ហានេះកើតមាន កាលណានៅក្នុងសាលក្រមដែលត្រូវគេប្តឹងឧទ្ធរណ៍មានការរំលោភ ឬមានការមិនធ្វើ មិនបំពេញទម្រង់ច្បាប់ដែលមិនអាចកែសំរួលបាន ហើយដែលមានមោឃភាព ឬកាលណាសាលក្រមនោះសំរេចដោយមានការខុសឆ្គងលើអញ្ញត្រកម្ម ឬឧប្បត្តិហេតុ ហើយជាអាទិ៍លើសមត្ថកិច្ចជំនាញ ។

មាត្រា ១៩៩.-

កាលណារឿងពុំទាន់មូល សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវចាត់ ឬបង្គាប់អោយចាត់វិធានការទាំងឡាយដែលមានប្រយោជន៍ ឬអោយធ្វើការអង្កេតស៊ើបសួរចាំបាច់ដើម្បីរកការពិត ។

មាត្រា ២០០.-

សាលាឧទ្ធរណ៍នឹងអាចលើកករណីមកជំនុំជំរះផ្ទាល់បាន កាលណាខ្លួនសំរេចបដិសេធសាលក្រមទាំងស្រុង ។

មាត្រា ២០១.-

សាលាឧទ្ធរណ៍មិនអាចលើកករណីមកជំនុំជំរះផ្ទាល់ទេកាលណាខ្លួនបដិសេធសាលក្រម របស់តុលាការខេត្ត-ក្រុង ដែលសំរេចដោយខុសឆ្គងថា ខុសសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ពីព្រោះតុលាការជាន់ទីមួយមិនទាន់បានធ្វើចប់នៅឡើយ ។

មាត្រា ២០២.-

សាលាឧទ្ធរណ៍មានសមត្ថកិច្ចផងដែរ :

១-ជំនុំជំរះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចំពោះសេចក្តីសំរេចរបស់រដ្ឋអាជ្ញាអមតុលាការយោធា និង រដ្ឋអាជ្ញាខេត្ត-ក្រុង ។

២-ជំនុំជំរះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចំពោះគ្រប់សេចក្តីសំរេចរបស់ចៅក្រមជាន់ទីមួយ "ដីកា ឬសាលក្រម" ក្នុងរឿងឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន អោយនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្ន ឬលើកលែងចោទប្រកាន់ ។

មារត ២០៣.-

បើសាលាឧទ្ធរណ៍បដិសេធសេចក្តីសំរេចមិនចោទប្រកាន់ របស់រដ្ឋអាជ្ញា ឬសេចក្តីសំរេច លើកលែងចោទប្រកាន់របស់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក្នុងករណីជនជាប់ចោទនៅក្រៅឃុំ សាលាឧទ្ធរណ៍អាចសំរេចអោយយកជននោះមកដាក់ឃុំជាបណ្តោះអាសន្ន ។ ដូចនេះ សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញដីការកចាប់ខ្លួន ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សាលាឧទ្ធរណ៍បង្គាប់អោយបញ្ជូនជនជាប់ចោទទៅចំពោះមុខតុលាការសាមី កាលណាខ្លួនឃើញថា សំណុំរឿងមូលហើយ ។

មាត្រា ២០៤.-

កាលណាសាលាឧទ្ធរណ៍បដិសេធសេចក្ដីសំរេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន នោះសាលាឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបង្គាប់អោយដោះលែងជនជាប់ចោទនោះភ្លាម ។

មាត្រា ២០៥.-

កាលណាសាលាឧទ្ធរណ៍បដិសេធសេចក្ដីសំរេចអនុញ្ញាតអោយជនជាប់ចោទនៅក្រៅឃុំ នោះសាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវបង្គាប់អោយចាប់ខ្លួនជននោះ មកឃុំជាបណ្ដោះអាសន្ន ។ សាលាឧទ្ធរណ៍ចេញដីការកចាប់ខ្លួន ។

ជំពូកទី ៧

តុលាការកំពូល

មាត្រា ២០៦.-

តុលាការកំពូលតាំងនៅភ្នំពេញ ។

សមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការកំពូលលាតសន្ធឹងទៅលើដែនដីទាំងមូល និងទៅលើគ្រប់សាលាជំរះក្ដីនៃរដ្ឋកម្ពុជា។

មាត្រា ២០៧.-

តុលាការកំពូលជំនុំជំរះអង្គច្បាប់ ឥតជំនុំជំរះលើអង្គហេតុទេ ។ ប៉ុន្តែ តុលាការកំពូលជំនុំជំរះអង្គហេតុផងដែរក្នុងករណីមានបណ្ដឹងសាទុក្ខលើកទីពីរ ក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចមានចែងក្នុងមាត្រាទាំងឡាយខាងក្រោម ។

សេចក្ដីសំរេចរបស់តុលាការកំពូល ជាសេចក្ដីអធិបតេយ្យ មានន័យថា មិនអាចប្ដឹងតវ៉ាបានឡើយ លើកលែងតែបណ្ដឹងសើរើក្នុងករណីមួយចំនួនដែលមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ២០៨.-

តុលាការកំពូលក្នុងពេលជំនុំជំរះរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ក៏ដូចជារឿងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវមានប្រធាន នៃសាលាជំរះក្ដីជាន់ខ្ពស់នេះ អមដោយចៅក្រម ៤ រូប មានតំណាងមហាអយ្យការ ១ រូប និង ក្រឡាបញ្ជី ១ រូប ។

ក្នុងករណីប្រធានអវត្តមាន ឬមានធុរៈ អនុប្រធានមួយរូបត្រូវទទួលការងារជំនួស ។

មាត្រា ២០៩.-

ករណីដែលបើកអោយតុលាការកំពូលសំរេចបដិសេធនោះគឺ :

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

១-សមាសភាពនៃសាលាជំរះក្តីមិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ដោយគ្មានចំនួនចៅក្រមគ្រប់គ្រាន់ក្តី ដោយមានហេតុដទៃទៀតក្តីដែលកើតចេញពីការមិនគោរពបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

២-ការបំពាន ឬការខ្វះចន្លោះមិនបានបំពេញនូវទំរង់ច្បាប់ ដែលច្បាប់ចាត់ទុកជាមោឃៈ ដូចជាសាវនាការមិនបានធ្វើជាសាធារណៈ ។

៣-ការប្រកែក ឬការខ្វះខាតមិនបានសំរេចលើពាក្យសុំ ឬសេចក្តីសន្និដ្ឋានមួយ ឬច្រើនរបស់ភាគីណាមួយ រួមមានអយ្យការផងដែលប្រើសិទ្ធិឬសេរីភាពរបស់ខ្លួនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ឬដែលច្បាប់ប្រគល់អោយ ។

៤-អសមត្ថកិច្ច

៥-ការគ្មានសំអាងហេតុ ឬភាពផ្ទុយរវាងសំអាងហេតុ និងសេចក្តីសំរេច

៦-ការបំពាន ឬការអនុវត្តខុសច្បាប់នៃអង្គសេចក្តី

៧-ការបំពានអត្ថន័យនៃអង្គហេតុ

៨-ការរំលោភលើអំណាច ។

មាត្រា ២១០.-

នៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ បណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃតុលាការ ដែលចេញសេចក្តីសំរេច ។ បណ្តឹងសាទុក្ខនេះត្រូវចុះក្នុងបញ្ជីនៅក្នុងការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃសាលាជំរះក្តីសាមី ។

មាត្រា ២១១.-

បណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើដោយផ្ទាល់ ដោយអ្នកមានប្រយោជន៍នៃរឿងក្តី ឬដោយតតីជន ដែលបានទទួលអំណាចជាលាយល័ក្ខអក្សរពិសេស ឬដោយបុគ្គលដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់ ជាតំណាងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ដូចជាឪពុកតំណាងឱ្យកូនជាអនីតិជនជាដើម ។

មាត្រា ២១២.-

បណ្តឹងសាទុក្ខដាច់ខាតត្រូវមានហត្ថលេខារបស់អ្នកមានប្រយោជន៍ ឬអ្នកតំណាងរបស់គេ និងហត្ថលេខារបស់ក្រឡាបញ្ជី ។កាលបរិច្ឆេទត្រូវតែចុះ ។ បើសាមីខ្លួនមិនចេះចុះហត្ថលេខា អ្នកនោះត្រូវផ្តិតមេដៃ ។

ប៉ុន្តែបើគ្មានហត្ថលេខារបស់ក្រឡាបញ្ជី ឬបើគ្មានកាលបរិច្ឆេទ បណ្តឹងសាទុក្ខក៏ត្រូវតែទទួលបានដែរ ប្រសិនបើគ្មានការលួចបន្លំអ្វីទេ ប៉ុន្តែត្រូវពិន័យប្រាក់ចំនួន ៥.០០០រៀល ទៅលើក្រឡាបញ្ជី ។ ប្រាក់ពិន័យនេះត្រូវសំរេចដោយតុលាការកំពូលក្នុងសាលដីការបស់ខ្លួន ទោះបីបណ្តឹងសាទុក្ខនោះត្រូវបដិសេធ ដោយខុសនឹងទម្រង់ច្បាប់ក៏ដោយ ។

មាត្រា ២១៣.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ក្រោយពីបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវបានទទួលដោយក្រឡាបញ្ជីនៃសាលាជំរះក្តីដែលបានជំនុំជំរះរឿងនោះ ក្រឡាបញ្ជីនោះត្រូវប្រញាប់ប្រញាល់រៀបសំណុំរឿងអោយបានត្រឹមត្រូវ ហើយបញ្ជូនសំណុំរឿងនោះមកប្រធានតុលាការកំពូល ។

មាត្រា ២១៤.-

នៅពេលដែលសំណុំរឿងបានមកដល់ដៃខ្លួនហើយ ប្រធានតុលាការកំពូលបង្គាប់ឱ្យយកសំណុំរឿងនោះទៅចុះតាមលេខរៀង នៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃតុលាការកំពូល ។

ក្រឡាបញ្ជីត្រូវឱ្យដំណឹងភ្លាមទៅម្ចាស់បណ្តឹសាទុក្ខថា ក្នុងរយះពេលម្ភៃថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹង ត្រូវធ្វើសារណាមួយជូនដល់ប្រធានតុលាការកំពូល ហើយក្នុងសារណានោះខ្លួនត្រូវប្រាប់អំពីមធ្យោបាយទាំងឡាយការពារខ្លួនតាមផ្លូវច្បាប់ ។

កាលណាបណ្តឹងសាទុក្ខជារបស់អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាសេចក្តីសន្និដ្ឋានលើកឡើងរាល់ចំណុចច្បាប់ ត្រូវតែធ្វើជូនតុលាការជាចាំបាច់ ។

បើម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខមិនប្រើសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងរយៈពេលដូចបានកំណត់ខាងលើនេះទេ ប្រធានតុលាការកំពូលបញ្ជូនសំណុំរឿងអោយចៅក្រមម្នាក់របស់ខ្លួនធ្វើរបាយការណ៍ ។ បើសិនម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខធ្វើសារណាក្រឡាបញ្ជាីត្រូវជូនដំណឹងអំពីសារណានេះដល់ភាគីម្ខាងទៀត ដែលមានរយៈពេលម្ភៃថ្ងៃដែរដើម្បីឆ្លើយតបវិញ ។

ដំណឹងដដែលនោះ ក៏ត្រូវជូនដល់មេធាវីជាដាច់ខាតដែរ ។មេធាវីអាចចាត់ការពិនិត្យបណ្តឹងសាទុក្ខនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីតុលាការកំពូល ក្រោយពេលបានចុះហត្ថលេខាលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ។

សំណុំរឿងត្រូវទុកនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី ដើម្បីអោយមេធាវីចាត់ការអោយលេខាធិការរបស់ខ្លួនចម្លងតាមត្រូវការ ។

ទម្រង់បែបបទខាងលើនេះ បើមិនធ្វើតាមទេ ត្រូវទុកជាមោឃៈ ។ ភាគីរងគ្រោះដោយការខ្វះខាតខាងលើនេះ អាចសុំអោយចាត់នីតិវិធីសារឡើងវិញ ពីទម្រង់ដែលខ្វះខាតនោះ ។

ការណាខ្លួនឃើញថា រយៈពេលដែលកំណត់ខាងលើមិនគ្រប់គ្រាន់ ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខចុងចម្លើយឬមេធាវីរបស់គេ អាចសុំពន្យាររយៈពេលខាងលើនេះបានដប់ថ្ងៃទៀត ។ ពាក្យសុំពន្យាពេលអាចធ្វើជាលិខិតធម្មតា យកមកដាក់នៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃតុលាការកំពូល ។

ផុតរយៈពេលអោយធ្វើសារណាតប ទោះចុងចម្លើយធ្វើ ឬមិនធ្វើសារណាតបក៏ដោយ ប្រធានតុលាការកំពូលបញ្ជូនសំណុំរឿងអោយចៅក្រមរបស់ខ្លួនធ្វើរបាយការណ៍ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ២១៥.-

របាយការណ៍របស់ចៅក្រមត្រូវអធិប្បាយអំពីៈ

-អង្គហេតុ និងដំណើរការនៃនីតិវិធី

-សេចក្ដីសង្ខេបដោយឥតលំអៀង ស្ដីពីធាតុផ្សំដាក់បន្ទុក និងធាតុផ្សំដោះបន្ទុក ព្រមទាំងឆ្លើយគ្រប់ចំណុចច្បាប់ដែលភាគីបានលើក ។ របាយការណ៍ក៏ត្រូវចង្អុលប្រាប់ដែរនូវការដោះស្រាយផ្សេងៗ ដែលតុលាការកំពូលអាចធ្វើបានចំពោះបញ្ហាគតិយុត្ដិ ។

របាយការណ៍នេះ ត្រូវដាក់ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធទៅក្នុងសំណុំរឿង ដែលត្រូវបញ្ជូនទៅអគ្គរដ្ឋអាជ្ញា ដើម្បីធ្វើការសន្និដ្ឋាន ។ សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់អគ្គរដ្ឋអាជ្ញា ឬរបស់អគ្គរាជ្ញារង ដែលចាត់ការក្នុងនាមអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាត្រូវតែមានជាដាច់ខាតក្នុងរឿងនីមួយៗ ។ សេចក្ដីសន្និដ្ឋាននេះអាចធ្វើដោយមាត់ទទេ ក្នុងពេលសវនាការក៏បាន ។ ប៉ុន្ដែចំពោះបញ្ហាគតិយុត្ដិទាំងឡាយណាដែលមានសារៈសំខាន់នោះទាមទារត្រូវតែអោយធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។ សេចក្ដីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងសំរឿងមុនពេលបើកសវនាការ ។

មាត្រា ២១៦.-

ក្រោយពីបានពិនិត្យសំនុំរឿងរួចហើយ អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាបញ្ជូនសំនុំរឿងនោះមកប្រធានតុលាការកំពូលវិញ។ សំនុំរឿងនោះត្រូវបានចុះក្នុងបញ្ជីជំនុំជំរះក្នុងពេលសវនាការនាពេលខាងមុខដ៏សមគួរ។

ការសួរដេញដោល ត្រូវធ្វើក្នុងសវនាការសាធារណៈ។ ចៅក្រមរបាយការណ៍ ត្រូវអានរបាយការណ៍របស់ខ្លួនមុនគេ។ បន្ទាប់មកតំណាងមហាអយ្យការធ្វើការសន្និដ្ឋាន ហើយជាបន្ដបន្ទាប់ទៀតនោះ គឺម្ចាស់បណ្ដឹងសាទុក្ខចុងចម្លើយ ហើយនិងមេធាវីរបស់គេ។

លុះការសួរដេញដោល បានចប់សព្វគ្រប់ តុលាការថយទៅពិភាក្សាក្នុងបន្ទប់ពិភាក្សា និងសរសេរសាលដីកា។ សាលដីកាត្រូវ ប្រកាសនៅពេលសវនាការនោះតែម្ដងក៏បាន ឬប្រកាសនៅពេលសវនាការណាមួយដែលតុលាការកំពូលកំនត់ក៏បាន។

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ តុលាការកំពូលមិនអាចចូលពិភាក្សាលើរឿងណាមួយ ហើយចេញសាលដីកាបានទេ កាលណាការសួរដេញដោយមិនទាន់បានធ្វើក្នុងសវនាការសាធារណៈនៅឡើយ។ គូភាគីទាំងអស់អាចពឹងមេធាវី ឬដាក់សារណាថ្មីរបស់ខ្លួនជូនតុលាការកំពូលជានិច្ច បើខ្លួនយល់ថា មានចំណុចច្បាប់ថ្មីដែលគួរលើកកាលណាការសួរដេញដោលមិនទាន់ប្រកាសបិទទេនោះ ។ រីឯសិទ្ធឆ្លើយតបក៏ត្រូវតែគោរពជានិច្ច ។

មាត្រា ២១៧.-

បណ្ដឹងសាទុក្ខ និងរយៈពេលសំរាប់ប្ដឹងសាទុក្ខមានអានុភាពផ្អាក ។ ដូចនេះ ការអនុវត្តសាលដីកា

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវផ្អាកសិនក្នុងរយៈពេលប្តឹងសាទុក្ខ ហើយបើសិនមានបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងរយៈពេលបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រូវផ្អាករហូតដល់ថ្ងៃចេញសាលដីការបស់តុលាការកំពូល ។

មាត្រា ២១៨.-

បណ្តឹងសាទុក្ខក៏មានអានុភាពផ្ទេរសមត្ថកិច្ចដែរ មានន័យថា បណ្តឹងសាទុក្ខលើកអ្វីៗ ទាំងអស់នៅក្នុងសេចក្តីសំរេចជាប់បណ្តឹងមកជូនតុលាការកំពូល លើកលែងតែភាគីប្តឹងសាទុក្ខច្បាស់លាស់ទៅលើភាគណាមួយនៃសាលដីកា ។ ក្នុងករណីខាងក្រោយនេះតុលាការកំពូលទទួលជំនុំជំរះតែក្នុងវិធានការបញ្ជាក់ច្បាស់ក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខ ។ សេចក្តីកំរិតកំណត់នេះ ត្រូវចុះក្នុងបញ្ជីតំកល់នៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៅពេលប្តឹងសាទុក្ខ ។

មាត្រា ២១៩.-

តាមគោលការណ៍ តុលាការកំពូលត្រូវជំនុំជំរះក្នុងរយៈវេលាបីខែយ៉ាងយូរ គិតពីថ្ងៃទទួលសំណុំរឿងនិងឯកសារសំអាងនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃតុលាការកំពូល ។

មាត្រា ២២០.-

សាលដីការបស់តុលាការកំពូល ត្រូវតែមានសំអាងហេតុដាច់ខាត ឬមួយក៏សាលាជំរះក្តីនេះបដិសេធសេចក្តីសំរេច ដែលត្រូវគេប្តឹងសាទុក្ខ ឬមួយក៏តុលាការកំពូលបដិសេធចោលនូវបណ្តឹងសាទុក្ខ ឬមួយក៏តុលា-ការកំពូលចេញសេចក្តីសំរេចរបស់ខ្លួនជំនួសសេចក្តីសំរេចដែលត្រូវគេប្តឹងក្រោយពីមានបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទីពីរ ។

ប្រសិនបើបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវបានបដិសេធចោល សេចក្តីសំរេចដែលត្រូវគេប្តឹងសាទុក្ខនេះមានអំណាចនិង មានកំលាំងយកទៅអនុវត្តបាន ។ ភាគីដែលបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនត្រូវបដិសេធចោល មិនអាចប្តឹងសាទុក្ខបានទៀតឡើយ ចំពោះសាលដីកាដដែលនោះ ទោះលើកយកលេសឬមធ្យោបាយអ្វីមកសំអាងក៏ដោយ លើកលែងតែករណីដែលមានចែងក្នុងមាត្រាខាងក្រោមទាក់ទងនឹងបណ្តឹងសើរើវិញ ។

មាត្រា ២២១.-

ប្រសិនបើសាលដីកាត្រូវបានបដិសេធទាំងមូល ក្រោយពីមានបណ្តឹងសាទុក្ខលើគ្រប់ចំនុចសាលដីកាតុលាការកំពូល ដាក់គូភាគីក្នុងសភាពមុនពេលចេញសេចក្តីសំរេច ដែលត្រូវបានបដិសេធនោះ ហើយប្រគល់រឿងទៅឱ្យសាលាជំរះក្តីដដែលជំនុំជំរះ ប៉ុន្តែដោយមានសមាសភាពផ្សេង ។

ប្រសិនបើការបដិសេធមាននៅលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលប្តឹងតែទៅលើចំណុចខ្លះ នៃសេចក្តីសំរេចនៃតុលាការថ្នាក់ក្រោម នោះចំនុចឯទៀតត្រូវនៅមានតម្លៃដដែល ហើយការបដិសេធ និងការបង្វិលឱ្យទៅជំនុំជំរះវិញត្រូវធ្វើតែទៅលើចំនុច ដែលមានក្នុងកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ។

ប៉ុន្តែក្នុងករណីបណ្តឹងសាទុក្ខមានកំរិត តុលាការកំពូលអាចពិនិត្យមោឃភាពនៃសេចក្តីសំរេចទាំងស្រុង

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

បានកាលបើមោឃភាពនៃចំណុចប្តឹងសារទុក្ខនោះ បណ្តាលឱ្យមានមោឃភាព លើសេចក្តីសំរេចទាំងមូល ។

មាត្រា ២២២.-

កាលណាអង្គហេតុមិនចូលជាបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬបទលហុទេ តុលាការកំពូលគ្រាន់តែប្រកាសថា គ្មានបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌសំរេចឱ្យជនជាប់ចោទរួចខ្លួន ហើយទុកឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ប្តឹងទៅសាលាជំរះក្តីរដ្ឋប្បវេណី បើសិនជាខ្លួនចង់ប្តឹង។

មាត្រា ២២៣.-

តុលាការកំពូលអាចសំរេចដកសេចក្តីខ្លះ ដោយឥតបង្វិលសំណុំរឿងទៅសាលាជំរះក្តីថ្នាក់ក្រោម ដូចជាក្នុងករណីអនុវត្តដោយ ភ័ន្តច្រឡំនូវអនុទោស ឬម្យ៉ាងទៀតការព្យួរទោសមិនត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យ ប៉ុន្តែសាលាជំរះក្តីថ្នាក់ក្រោមត្រឡប់ជាអនុញ្ញាតឱ្យទៅវិញ ។

មាត្រា ២២៤.-

បើតុលាការកំពូលឃើញថា ការជំនុំជំរះមុននោះត្រឹមត្រូវហើយ ប៉ុន្តែអំពើប្រព្រឹត្តនោះ មិនចូលជាបទ-ល្មើសដូចបានលើកនោះទេ គឺវាជាបទល្មើសមួយទៀតដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសប៉ុនគ្នានោះ តុលាការកំពូលអាចសំរេចមិនបដិសេធទេ គឺគ្រាន់តែកែប្រែបទល្មើសដោយតម្កល់ចំនួនទោស និងចំនួនសំណងជំងឺចិត្តនៅដូចដើម ។

មាត្រា ២២៥.-

ក្នុងករណីតុលាការកំពូលឃើញថា អង្គហេតុត្រូវចូលជាបទល្មើសមួយ ដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសខ្ពស់ជាង ឬទាបជាងនោះតុលាការកំពូលចាំបាច់ត្រូវបដិសេធនឹងបង្វិលរឿងទៅសាលាជរះក្តីដដែល ដើម្បីជំនុំជរះដោយមានសមាសភាពផ្សេងៗ ឬទៅសាលាជរះក្តីមានសមត្ថកិច្ចណាមួយ ។

មាត្រា ២២៦.-

ដើម្បីជៀសវាងកុំឱ្យមានការបន្លាយនីតិវិធីដោយឥតប្រយោជន៍ តុលាការកំពូលអាចជំនុំជំរះរួមក្រុមលើអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់រួចចេញសាលដីកាស្ថាពរ ក្រោយពីបានទទួលបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់តំណាងមហាអយ្យការរបស់ទណ្ឌិត ឬរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ឬមេធាវីរបស់គេ កាលបើសាលាជំរះក្តីថ្នាក់ក្រោមមិនគោរពតាមសាលដីកាទីមួយដែលសំរេចបដិសេធ និងបង្វិលសំណុំរឿងទៅតុលាការថ្នាក់ក្រោមនោះ ។

សមាសភាពរួមក្រុមត្រូវមានចៅក្រមចំនួនប្រាំបួនរូប រួមមានទាំងប្រធានពេញសិទ្ធិនៃតុលាការកំពូលផងដែលជាប្រធាន ។ ក្នុងករណីប្រធានតុលាការកំពូលជាប់រវល់ អនុប្រធានតុលាការកំពូលម្នាក់ចូលរួមជំនួស ។ ក្នុងសមាសភាពរួមក្រុមនៃតុលាការកំពូលពុំមានបែងចែករវាងចៅក្រមដែលបានធ្វើរឿងហើយនាពេលពិនិត្យបណ្តឹងសាទុក្ខទីមួយ និងចៅក្រមដែលពុំទាន់បានធ្វើរឿងនោះសោះ ប៉ុន្តែមិនអាចចូលរួមក្នុងសមាសភាពនៃ

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

តុលាការកំពូលបានឡើយ ចំពោះចៅក្រមទាំងឡាយដែលបានធ្វើរឿងនោះក្នុងឋានៈផ្សេងៗទៀត ។

មាត្រា ២២៧.-

តុលាការកំពូលក៏មានសមត្ថកិច្ចពិសេសមួយទៀតដែរ ដើម្បីជំនុំជំរះរួមក្រុមបណ្តឹងសើរើ ។

មាត្រា ២២៨.-

ការជំនុំជំរះលើបណ្តឹងសើរើជានីតិវិធីតវ៉ាមួយ មិនសុខចិត្តនឹងសាលក្រមឬសាលដីកាដែលទៅជាសាលក្រម ឬសាលដីការស្ថាពរហើយនោះហើយដែលមានអំណាចដាច់ខាតទៅហើយ ។

នីតិវិធីជំនុំជំរះលើបណ្តឹងសើរើនេះ មានទិសដៅតែមួយគត់គឺកំណត់ភាពសុច្ចរិតស្លូតត្រង់របស់ទណ្ឌិតឡើងវិញ ។

មាត្រា ២២៩.-

បណ្តឹងសើរើអាចធ្វើបានក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ទោះជាសាលាជំរះក្តីណាជំរះសេចក្តីក៏ដោយហើយទោះជាទោសដែលសំរេចនោះប៉ុណ្ណាក៏ដោយ ។

មាត្រា ២៣០.-

អាចប្តឹងឱ្យជំនុំជំរះសើរើបាន ក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ:

១- កាលណាក្រោយពីការផ្តន្ទាទោសពីបទធ្វើមនុស្សឃាដ ស្រាប់តែមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ឱ្យឃើញច្បាស់លាស់ថា ជនរងគ្រោះមានជីវិតនៅឡើយ ។

២- កាលណាក្រោយពីការផ្តន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមស្រាប់តែមានសាលដីកា ឬសាលក្រមថ្មីមួយទៀតសំរេចផ្តន្ទាទោសជនជាប់ចោទម្នាក់ទៀតចំពោះអង្គសេចក្តីដដែល ដោយគ្មានអ្វីបញ្ជាក់ថា រវាងអ្នកទាំងពីរមានការសមគំនិត ឬសហការអ្វីឡើយហើយការផ្តន្ទាទោសទាំងពីរនេះពុំមានទាក់ទងគ្នាឡើយ ។

ភាពផ្ទុយគ្នានេះជាភស្តុតាងនៃភាពសុច្ចរិតស្លូតត្រង់របស់ទណ្ឌិតណាមួយក្នុងបណ្តាទណ្ឌិតទាំងពីរ ។

៣- កាលណាសាក្សីណាមួយត្រូវបានតុលាការយកចំលើយរួចហើយ ហើយក្រោយមកសាក្សីនោះត្រូវបានតុលាការផ្តន្ទាទោសដាក់គុកក្នុងរឿងធ្វើសាក្សីទុច្ចរិតដាក់បន្ទុកលើជនជាប់ចោទហើយ បើគ្មានចំលើយសាក្សីទុច្ចរិតនោះទេនោះភាពសុច្ចរិតស្លូតត្រង់នៃទណ្ឌិតត្រូវតែមាន ។

៤- កាលណាក្រោយពីការផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌ អង្គហេតុថ្មីបានកើតមាន ឬកាលណាវត្ថុទាំងនេះជាហេតុនាំឱ្យបញ្ជាក់បាននូវភាពសុច្ចរិតស្លូតត្រង់របស់ទណ្ឌិត ។

មាត្រា ២៣១.-

ក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ អ្នកដែលមានសិទ្ធិប្តឹងសុំឱ្យជំនុំជំរះសើរើបាននោះគឺ :

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

១- រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

២- ទណ្ឌិត ឬតំណាងពេញច្បាប់របស់ទណ្ឌិតក្នុងករណីទណ្ឌិតអសមត្ថភាព

៣- សាហព័ន្ធ ឪពុកម្ដាយ កូន របស់ទណ្ឌិត និយាយរួមជនដែលមានប្រយោជន៍ខាងផ្នែកសម្ភារៈ ឬខាងផ្លូវចិត្តកាលណាទណ្ឌិតនោះស្លាប់ ឬបាត់ខ្លួន ។

មាត្រា ២៣២.-

ក្រោយពីបានទទួលដំណឹងសើរើតុលាការកំពូលត្រូវសំរេចសេចក្ដីរួមក្រុម អំពីការផ្អាកការអនុវត្តសាលក្រម ឬសាលដីកាដែលត្រូវគេប្ដឹងសើរើក្នុងរយៈពេល៨ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ក្រោយពីថ្ងៃទទួលបណ្ដឹងដោយចេញសាលដីកាមានមូលហេតុច្បាស់លាស់ ។ បណ្ដឹងសើរើមានអានុភាព នាំឱ្យលើករឿងទាំងអស់ឱ្យតុលាការកំពូលជំនុំជំរះ ។

មាត្រា ២៣៣.-

បន្ទាប់មក ប្រធានតុលាការកំពូលចាត់ការឱ្យក្រឡាបញ្ជីជូនដំណឹងដល់ម្ចាស់បណ្ដឹង និងមេធាវីប្រសិនបើមាន ។ ម្ចាស់បណ្ដឹងមានថិរវេលាសាមសិបថ្ងៃគិតពីថ្ងៃទទួលបណ្ដឹង ដើម្បីបំពេញបណ្ដឹងរបស់ខ្លួនតាមការគួរ ។

មេធាវីដែលត្រូវចាត់តាំងលើបណ្ដឹងសុំជំនុំជំរះសើរើត្រូវបានទទួលដំណឹងដូចម្ចាស់បណ្ដឹងដែរ ហើយអាចចាត់ការឱ្យលេខាធិការមកចម្លងសំណុំរឿងនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី ។

ក្រោយពីផុតរយៈពេលសាមសិបថ្ងៃទុកសំរាប់ម្ចាស់បណ្ដឹង និងមេធាវីរបស់គេ ប្រធានតុលាការកំពូលបញ្ជូនសំណុំរឿង និងវត្ថុតាងទាំងអស់ ព្រមទាំងពាក្យសុំជំនុំជំរះសើរើទៅជូនអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាដែលត្រូវធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានជាលាយល័ក្ខអក្សរក្នុងរយៈពេលសាមសិបថ្ងៃ ។

ទម្រង់បែបបទខាងលើនេះ បើមិនបំពេញបានទេត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

ក្នុងពេលសំណុំរឿងត្រឡប់មកពីអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាវិញ ប្រធានតុលាការកំពូលចាត់តាំងចៅក្រមមួយរូបឱ្យធ្វើរបាយការណ៍គ្រប់កាលៈទេសៈនៃរឿង ។

នៅពេលសវនាការក្រោយពីបានស្ដាប់របាយការណ៍របស់ចៅក្រម សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់តំណាងមហាអយ្យការចំលើយរបស់អ្នកប្ដឹង និងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានការពាររបស់មេធាវីសំណុំរឿងត្រូវបានដាក់ពិភាក្សារួច តុលា-ការកំពូលសំរេចចេញសាលដីការបស់ខ្លួន ។

ក្នុងករណីណាក៏ដោយតុលាការកំពូលមិនត្រូវពិភាក្សារឿង ឬសរសេរសេចក្ដីព្រាងសាលដីកាមុនពេលដែលរឿងត្រូវបានដាក់សួរដេញដោលក្នុងសវនាការសាធារណៈសោះឡើយ ។

មាត្រា ២៣៤.-

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

បើតុលាការកំពូលយល់ឃើញថា រឿងមូលហើយ តុលាការកំពូលជំនុំជំរះរួមក្រុមសាឡើងវិញ រីឯសាលដីការនោះជាសាលដីការស្ថាពរ ។ ផ្ទុយទៅវិញតុលាការកំពូលអាចសំរេចឱ្យស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដល់អង្គសេចក្តី ដោយចាត់ក្រុមប្រឹក្សា ចៅក្រម ឬចៅក្រមនៃតុលាការកំពូល ឬក្នុងករណីពិសេស ដោយចាត់ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាជរះក្តីថ្នាក់ក្រោម ។

តុលាការកំពូល ត្រូវឱ្យដំណឹងដល់ម្ចាស់បណ្តឹងសើរើ និងមេធាវីរបស់គេអំពីអ្វីៗ ដែលជាពតិមានប្រមូលបានក្នុងការចាត់ការបន្ថែមនេះ ។

មេធាវីអាចចាត់លេខាធិការរបស់ខ្លួនឱ្យមកចម្លងឯកសារទាំងនោះបាន ។

លុះការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមនេះបានចប់សព្វគ្រប់ហើយ ប្រធានតុលាការកំពូលចាត់ការឱ្យដាក់រឿងជំនុំជរះក្នុងសវនាការសាធារណៈ ស្តាប់សាឡើងវិញ នូវរបាយការណ៍របស់ចៅក្រម សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ តំណាងមហាអយ្យការ ចំលើយរបស់ម្ចាស់បណ្តឹងសើរើ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានមេធាវីរបស់គេ ។

សាលដីកាត្រូវប្រកាសជាសាធារណៈ ។

មាត្រា ២៣៥.-

ការអនុគ្រោះទោស និងការលើកលែងទោសជាទូទៅដែលបានសំរេចហើយពុំមានជាឧបសគ្គដល់បណ្តឹងឱ្យជំនុំជំរះសើរើឡើយ ។

មាត្រា ២៣៦.-

សាលដីការរបស់តុលាការកំពូលដែលសំរេចថា ទណ្ឌិតជាជនស្លូតត្រង់ត្រូវរួចខ្លួននោះ ត្រូវតែយកទៅបិទនៅសាលាជំរះក្តី ដែលបានជំនុំជំរះរឿង និងនៅទីស្នាក់ការនៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនឃុំ ឬសង្កាត់នៃលំនៅស្ថានរបស់ទណ្ឌិត ។

អវសានបញ្ញត្តិ

មាត្រា ២៣៧.-

បទបពាត្តិនៃអត្ថបទច្បាប់ទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងបទបញ្ញាត្តិនៃច្បាប់នេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។

មាត្រា ២៣៨.-

ច្បាប់នេះត្រូវបានប្រកាសជាការប្រញាប់ ។

ច្បាប់នេះត្រូវបានរដ្ឋសភានៃរដ្ឋកម្ពុជាអនុម័តនៅថ្ងៃទី ២៨ ខែមករា ឆ្នាំ ១៩៩៣ នាសម័យរបជុំលើកទី ២៤ នីតិកាលទី១ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ធ្វើនៅភ្នំពេញ. ថ្ងៃទី ២៩ ខែមករា ឆ្នាំ ១៩៩៣

ជ.រដ្ឋសភា

ប្រធាន

ហត្ថលេខា និង ត្រា

ជា ស៊ីម

Downloaded from http://www.khmerlaws.com